

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugos-
laviji 50 Din, za
inozemstvo 100 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
Izlopi, peti-vrata
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 250, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vratca po 10 Din
Pri večjem o-
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondelika in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopisi se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.012, Praga in Dunaj št. 24.797

Poganska veroizpoved fašizma

Eno je treba fašizmu priznati: z besedo si upa na dan. Z vso iskrenostjo daje odgovor o sebi — sebi in drugim. To je ena njegovih najboljših potez.

O tem je podal sedaj znova izredno zgovoren dokaz. Rimska fašistična revija »Critica Fascista«, ki jo urejuje državni podtajnik v prometnem ministrstvu Giuseppe Bottai, je bila lani razpisala anketo o razmerju fašizma do vere in cerkve. Med drugim se je bil oglasil katoliški duhovnik, ki je zagovarjal načelo o koordinaciji države in cerkve in dokazoval, kako ravno fašizem po svojem univerzalizmu ustvarja ugodne pogoje za tako sporazumno sodelovanje med cerkvijo in italijansko fašistovsko državo, ki imata obe univerzalno nalogo.

Na to je v zadnji lanskí številki (15. dec.) »C. F.« odgovoril g. L. Evolo v obširnem članku pod naslovom »Fašizem kot volja imperija in krščanstvo«. Članek je nadvse jasev in ne dopušča nikakega dvoma o ideologiji fašizma nasproti veri in cerkvi. Kolikor je bilo med katoličani ljudi, ki so tiho ali očitno simpatizirali s fašizmom in pričakovali od njega še velikih stvari na korist veri in cerkvi, bodo morali sedaj končno spoznati, kako temeljito so se motili. Nasprotno pa bi bilo logično, da fašizem znova pridobi vse simpatije svobodomislelnih struj, saj je pogumno izpregovoril besedo, ki jo one nosijo v srcu, a nimajo poguma, da bi jo odkrito izpovedale. Evolo izvaja:

Prvotno krščanstvo, ki ga je treba dobro ločiti od kasnejšega katolicizma, je bilo absolutno proti imperiju in proti državi. Kristusov nauk je mogel dovesti samo do enega zaključka: onemogočiti državo in družbo sploh. Krščanstvo je miniralo Rim, a z njim tudi državo, ki jo je simboliziral.

Ko je država to videla, se je v zadnji rimski dobi materializirala: popolnoma se je odtrgala od religije. Zato mora vsak, ki hoče govoriti o imperiju, misliti na restavracijo države kot absolutne realnosti in kot immanentne spiritualnosti, ki Cerkev ne bo več trpela poleg sebe, a še manj proti sebi, marveč bo postavila sama sebe kot edino in pravo Cerkev in se smatrala za edino in pravo religijo.

Nato prehaja Evolo na katolicizem in nadaljuje:

Imperijalizem je nujno univerzalen. Toda katoliški univerzalizem se popolnoma razlikuje od univerzalizma rimskega imperijalizma. Katoliški univerzalizem pomenja kompromis in prilagodenje. Noče delati nasilja realnosti, ne vsiljuje političnega edinstva; indiferenten mu je vsak nacionalni interes, začeti od italijanskega. Zato pravimo: katoliški imperijalizem nam ne služi in ne zadostuje!

Morebitno zblizanje naroda s Cerkvijo, piše Evolo, bi se moglo opraviti samo v toliko, v kolikor bi mogel narod izkoristiti mednarodni ugled Cerkve v svoje namene. Ako hočemo temeljito obnoviti in trdno organizirati svojo politiko, moramo ustvariti poseben pojem o človeku in življenju. Tega pojma pa nikakor ne moremo vzeti iz krščanstva.

Naš bog more biti samo tisti rimski bog, bog patricijev, ki se moli stoji v dvignjenega čela in katerega nosijo zmagovite legije na svojem čelu — nikakor pa ne Bog, ki je zaščitnik obupanih in žalostnih, ki molijo v razrvanosti svoje duše ob nogah Krizneva.

Naš ideal ne more biti Bog-človek, Bog, ki ljubi in trpi, marveč človek — bog zmagovalec: heroj helenskih mitov, Mitra, zmagovalac solca in Tora, Siva, strašni bog, ki pleše. Nočemo previdnosti, milosti, predestinacije. To so ničeva zatočišča za slabiče. Mi pa hočemo nasprotno zakon svobodnih bitij, ki so sama sebi začetek in namen. Proti mistično-komunističnemu občestvu katolicizma postavljamo individualnost. Potrebo ljubezni, sreče, miru, tolažbe junaško preziramo. Izbrisati je treba krščanski pomen »greha« in »slabo vest« in sprejeti nase vso težo, okrepi duhovno notranjost. Nočemo enakosti, marveč razliko, distanco, aristokracijo. Za tem stremimo, da ustvarimo hierarhijo ljudi, toda ne takih, ki verujejo, nego takih, ki vedo.

Vse to so elementi — zaključuje Evolo — ki tvorijo tako zvano »sredozemsko tradicijo«. Ker pa je bil poganski Rim zadnji nosilec te tradicije, dvigamo glas proti vsem tistim, ki si danes pomežikujejo s krščanstvom in govore o »katoliški tradiciji« in »katoliškem imperijalizmu«, za pravo romanstva ter energično izjavimo: »A smo pogani in da stremimo za obnovo poganskega imperijalizma.

To je torej fašistična ideologija. Evola ni le fašist, ampak tudi vrst nihče zavrnil.

Svet društva narodov ima besedo

Mala antanta predlaga, da Društvo narodov postopa proti Madjarski Vprašanje se tiče vseh držav, ki so za mir — Kancler Seipel se drži rezervirano

v Pariz, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Kakor poroča Havaš iz Beograda, je sedaj gotovo, da bo mala antanta predlagala postopanje Društva narodov proti Madjarski. Dala bo preskvalni komisiji na razpolago vsa svoja oficielna poročila in dokumente o madjarskem tihotapljenju z orožjem. Odločitev Društva narodov bo padla o priliki zasedanja razorožitvene komisije.

v Praga, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Glede madjarske afere doznava Vaš dopisnik na pristojnem mestu, da zastopajo v Pragi stališče, da ni niti stvar Jugoslavije, niti Češkoslovaške niti sploh male antante, nastopiti, ker ima Društvo narodov samo administrativne obveznosti, med katere spada tudi kontrola. Svet Društva narodov sam mora vedeti, kako izvaja to kontrolo. Zato se stvar ne tiče samo neposredno prizadetih, temveč enakomerno tudi vseh drugih držav, kakor Francije, Anglije, Italije in drugih. Iz navedenih vzrokov ni Češkoslovaška v interesu čl. 11. pakta o društvu narodov. Gre sedaj za načelno vprašanje, katera procedura se mora uporabiti napram državam, ki ne izpolnjujejo svojih obveznosti iz mirovnih pogodb.

v Dunaj, 12. jan. (Tel. »Slov.«) V zaupni seji glavnega odbora narodnega sveta je danes zvezni kancler dr. Seipel podal ekspozice o zunanji politiki, v katerem se je nadalje bavil s slučajem v Monostru. Dr. Seiplova pojasnila pa so ostala, kakor doznavamo, v bistvu v okvirju dosedanjih uradnih objav. Zvezni kancler je naglašal, da slučaj v Monostru ne more imeti nobenih zunanje-političnih posledic. Dr. Seipel je sporočil tudi vse-

bino svojih pojasnil, katera so dunajski zastopniki male antante zahtevali od njega. Potem je poročal o stanju trgovinskih pogajanj in o odpoklicu medzavezniške vojaške kontrole. Pričakuje se, da se bo vsebina zaupne debate vendarle sporočila javnosti, ker nameravajo sicer socijalni demokrati povzročiti v plenumu narodnega sveta.

v Praga, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Z ozirom na madjarske vesti, da v Kieľu zaplenjena pošiljka smodnika izvira iz Češkoslovaške, piše oficiozna »Prager Presse« na podlagi informacij s poučene strani, da so madjarske vesti popolnoma izmišljene in da predstavljajo prozoren maneuver, da odvrnejo pozornost javnosti od dogodka v Monostru.

v Pariz, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Kakor doznava Vaš dopisnik iz dobro poučenih francoskih krogov, francoska vlada ne namerava storiti nobenih korakov v madjarski aferi, temveč hoče ostati popolnoma nevtralna. Ako bo Mala antanta predlagala intervencijo Društva narodov na Madjarskem, francoska vlada tega ne bo preprečevala, temveč bo predlog stvarno proučila in se skupno z drugimi člani Sveta Društva narodov posvetovala o tem, ali naj se predlogu ugodí.

Tudi Romunija čaka na Društvo narodov

v Bukarešt, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Notranji minister Duca, ki zastopa zunanega ministra Titulesca, je danes v ministrskem svetu podal pojasnila o madjarski aferi. Izjavil je, da romunska vlada v sporazumu z vladami Male antante ne namerava storiti nobenega koraka, dokler v tej zadevi ne pride odločitev Sveta Društva narodov.

Francoska vlada pred krizo?

Poincare dobil zaupnico, a Herriot premajhno podporo od lastne stranke — Parlament kot vojaška trdnjava — Dva komunistična poslanca je policija aretirala

v Pariz, 12. jan. (Tel. »Slov.«) »Quotidien« poroča, da je v zadnji seji ministrskega sveta prišlo do zelo velikih razlik v mišljenju, kako naj se postopa proti petim obsojenim komunističnim poslancem. Herriot je protestiral proti temu, da bi moral parlament pod pritiskom zaupnice glasovati, kar vsekakor pomeni kršenje parlamentarnih pravic in svobode. V splošnem celo meščanski levičarski krogi ostro nastopajo proti namenu vlade aretirati teh pet komunistov in jih izločiti iz volivnega boja. Komunistični centralni komite je sklenil, da se današnje seje parlamenta udeleži samo Cachet in Vaillaut-Couturier kot zastopnika frakcije in da se udeleži debate, katere izhodno točko bo tvorilo pismo justičnega ministra Bartheaua, s katerim se po opisu dejanskega stanja zahteva aretacija teh petih komunistov. — Palača parlamenta je pred začetkom seje napravila vtis vojnega tabora. Vse vhode stražijo močni policijski oddelki, velika mrežna vrata pa so zaklenjena in zasedena po republikanski gardi. Policijski prefekt Chiappe je sam navzoč. Vlada je danes v ponovni ministrski seji še enkrat sklenila, da zahteva takojšnjo aretacijo komunističnih poslancev in zaupnico. Notranji minister je s policijskim prefektom že razpravljal o praktični izvršitvi aretacije, ki pa se v parlamentu samem ne sme izvršiti. Delegacija socijalistične stranke je danes opolne predsedniku parlamenta predložila formalno zahtevo, da se morajo pravice parlamenta pri aretaciji varovati na vsak način.

Seja se je začela kmalu po tretji uri v navzočnosti skoro vseh poslancev. V klopih komunistov sta sedela samo Cachet in Vaillaut-Couturier. Najprej je novoizvoljeni socijalistični minister Bouisson v nastopnem govoru podal pregled o parlamentarnem delu poslednjega leta, omenjal zunanje-politične dogodke v Zenevi in Locarnu za konsolidacijo miru. Zbornica je v preteklosti in bo v prihodnosti vršila svojo pravico kontrole glede medzavezniških dolgov, posebno če bi se Da-

wesov načrt zopet načel pod novim vidikom. Dalje je hvalil finančno delo parlamenta in označil kot njegove prve prihodnje naloge vojaški zakon, naselitveni zakon in zakon o socialnem zavarovanju.

Današnja seja, na kateri sta komunistična poslanca Cachet in Vaillaut-Couturier dobila možnost obrambe, je bila zelo razburljiva. Socijalistični poslanec Uhry je stavil predlog, da se odkloni zahteva justičnega ministra Barthoua po takojšnji aretaciji komunističnih psvlancev. Minister Barthou je v daljšem govoru branil svoje stališče. Vodja socijalistične stranke Leon Blum je dovedel debato v kritičen moment, ko je očital radikalom, da hočejo izdati imuniteto poslancev, in spominjal prosvetnega ministra na to, da je ob slični priliki takratnemu ministrskemu predsedniku Caillauxu odrekel zvestobo in rajši odstopil. Ta apel na Herriota pa je ostal brez učinka. Nato je posegel v debato ministrski predsednik Poincare in predložil poslancem polno odgovornost, če bi v sedanjem momentu odrekli pokorščino vladi, ki zahteva zaupnico. Glasovanje, ki se je izvršilo še le po večkratnem prekinjenju seje, je pokazalo presenetljivo večino za vlado. Predlog socijalističnega poslanca Uhryja je bil odklonjen s 310 glasovi proti 227 glasovom.

Ko sta komunistična poslanca Cachet in Vaillaut-Couturier zapustila poslopje parlamenta, sta bila aretirana. K njima je pristopil policijski komisar in ju povabil, da mu sledita v njegov avtomobil. Udala sta se brez upora. Kakor doznavamo od poučene parlamentarne strani, današnje glasovanje v parlamentu ne bo ostalo brez posledic. Čuje se, da bo predsednik radikalne frakcije Talathier odstopil, ker mu je samo maihen del stranke sledil v njegovem stališču proti vladi. Dalje se govori, da bo odstopil tudi prosvetni minister Herriot, ker se radi komunistične debate tudi nahaja v konfliktu s svojo stranko, ki ga ni zadostno podpirala.

Draga odškodnina

Bukarešta, 12. jan. (Tel. »Slov.«) V listih se vzdržuje vest, da je romunska vlada izplačala pri zadnjih dijaških nemirih poškodovanemu ameriškemu častniku Kellerju 100.000 dolerjev odškodnine. Ranjeni madjarski pesnik Meynal pa je dobil za odškodnino 100.000 lejev.

Dovgalevski, ki pride za poslanika sovjetske vlade v Pariz na mesto Rakovskega.

Mihailokopulos je glede Soluna trdovraten

v Atene, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Po komentarju »Vossische Zeitung«, da pomenijo izjave grškega zunanjega ministra Mihailokopulosa v njegovem solunskem govoru, da hoče začeti novo zunanje-politično orijentacijo Grške, izjavlja Mihailokopulos, da se politika grške vlade nikakor ni izpremenila in da se ne razlikuje od politike, ki jo je vodil on kot zunanji minister še pred diktaturo. Njegovo stremljenje je šlo za to, da ohrani neodvisnost in nedotakljivost ne samo Grške, temveč vseh narodov. Te izjave pomenijo očitno, da Mihailokopulos vedno nastopa za prijateljsko razmerje napram Jugoslaviji pod pogojem, da se od Grške ne zahteva odstopitev suverenih pravic v Solunu.

FRANCOZI V ATENAH.

v Atene, 12. jan. (Tel. »Slov.«) O priliki velike francoske industrijske razstave, ki se pripravlja v Atenah z udeležbo 300 francoskih industrijcev, se nameravajo velike prijateljske manifestacije za Francijo. V Atenah bo gostovalo več francoskih gledališč, kakor tudi znameniti avtorji in komponisti. Omenja se tudi prihod parlamentarcev. Demantira pa se vest, da bo prišel tudi Briand. V času razstave bodo vozili direktni vlaki Pariz--Atene.

Seja za razorožitveno konferenco

v Praga, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Za pripravo materiala za zasedanje razorožitvene konference v Zenevi bodo imeli v Pragi dne 30. januarja pod predsedstvom dr. Beneša sejo referenti razorožitvene komisije Holtis iz Finske, Politis iz Grške, Ruegert iz Holandije in nekateri funkcionarji Društva narodov.

Amerika za splošno varnost

v Newyork, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Včeraj je po zopetnem razgovoru med Kellogom in francoskim poslanikom bil odposlan ameriški odgovor na zadnjo Briandovo noto. Odgovor ugotavlja, da Amerika ne more podpirati mirovnega pakta s Francijo, dokler ni gotovosti, da bo tudi cela vrsta drugih držav podpisala dokument. Tudi se ne pozdravlja Briandova pobuda, da se pakt omeji na napadalne vojne, vendar je upanje, da bodo nadaljnja pogajanja na že začeti podlagi privedla do zadovoljivega rezultata.

Poljska se hoče pogajati z Litvo

v Varšava, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Poljska vlada je po posebnem kurirju predlagala litovski vladi, da se začne direktna pogajanja med obema državama koncem januarja v Rigi. V noti označuje Poljska bistvene temeljne poteze za pogajanja po poljskem mišljenju, tako o ureditvi obmejnega prometa, tranzita, poštnege, brzojavnege in železniškega prometa.

Kovno, 12. jan. (Tel. »Slov.«) V prestolici Litve se je razširila vest, da bo vlada z državnim udarom spremenila ustavo; da hoče namreč izvesti spremembo z navadno uredbo, dočim predpisuje ustava plebiscit. Nato naj bi vlada izdala nov volivni red in razpisala volitve za mesec marec. Tudi rekonstrukcija kabineta naj bi se izvršila.

Ženitbe čas - najlepši čas!

Ženini in neveste! Vi povečate svoje zadovoljstvo, če kupite

blago za obleke,
šifone za telesno perilo od Din 10— dalje,
platno za posteljno perilo,
platno za brisače, serviete,
namizne prte,

klotaste odeje od Din 160— dalje,
zastore, čipkaste, etaminaste in druge,
gradl za madrace od Din 25— dalje
preproge na metre in izgotovljene **predposteljnike,**
namizne in posteljne garniture

pri J. G ROBELNIKU - Mestni trg

ker imate **veliko izbiro - nizke cene - solidno postrežbo!**

Izvrševanje smrtnih obsodb na električnem stolu.

V Ameriki se zadnji čas mnogo piše proti izvrševanju smrtnih obsodb z električnim tokom, ker tok pri gotovi napetosti ni več smrtonosen. Neki Johnson B. se je ponudil za poskušnjo in je 60 sekund prenesel tok pri 2500 voltih in 500 amperjih brez vsake škode.

— Vi trdite, da vam teče v žilah angleška kri?
— Da, gospod. Moj oče je pojedel dva škotska misijonarja.

— Očka, kaj pa je Fjord?
— No, to je skandinavski avtomobil.

Kupim dobro ohranjeno

Kupim lokomobil

ca 60 PS; iščem 220 tekočih metrov tračnic ter 20 kolesnih parov poljske železnice. Ponudbe na Upravištvu tega lista pod »Za žago« 259.

Ceneše kot pri

RAZPRODAJAH

se dob. osakovalno manufakturno blago samo pri
TRPIN, MARIBOR, Glavni trg 4. et. 17

Kupiti želim

psico - foksterijerko

rasko-dlako, plemensko, prvovrstni rodovnik, sobna dresura. Ponudbe s sliko na Zamboni, 11 Knež. Ljubice, Beograd.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta ca 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 lin. Oglasi na delovni dan se računajo više. Za odgovor odgovorjamo! Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo!

Službe iščejo

Starejša ženska

želi mesta v pomoč k dobrim ljudem, večja tudi gospodinjstva. Reflektira stalno. Ponudbe pod »zanesljiva« na upravo Slovenca, Maribor.

Vrtnar

išče mesta pri gospodi, v kopalšču ali na graščini. Je oženjen, brez otrok, marljiv, zanesljiv, z lepimi spricvali. Naslov v upravi pod 199.

Boliša oseba

srednjih let, vajena gospodinjstva in kuhanja, išče službe kot gospodinja. Gre tudi kot kuharica v župnišče. Ponudbe na upravo pod Poštena.

Proste službe

Sprejmeta se takoj **dva gaterista** z daljšo prakso. Ponudbe le s prvovrstnimi spricvali na Fr. Dolenc, škofja Loka.

Dva vajenca

za kovaško obrt sprejem takoj. Hrana in stanovanje v hiši. — Franc Rozman, kovač, Primskovo, Kranj.

Sprejem takoj močnega **sodar. vajenca**

Jože Klemenak, sodar, Mozirje.

Pisarniško moč

išče industrijsko podjetje v Sloveniji. Prednogi je popolno znanje slovenske in nemške stenografije in obvladanie obeh jezikov. Moški, ki imajo trgovsko naobrazbo in prakso v vodstvu skladiščne knjige ali vsaj nekaj trgovske naobrazbe, imajo prednost. Ponudbe s prepisi spricvali o dosedanjem službovanju, je staviti pod »Takojnja nastavitve« št. 243 na upravo.

Spreten, **zanesljiv točilec**

se sprejme takoj. Naslov v upravi št. 253.

Perfektno kuharico

išče graščina Wilsona, Grmšice pri Bledu. Samo prvovrstne in zanesljive naj se oglašijo dne 13. januarja od 8 do 10 pri portirju v Hote'u »Slova« ali pa na gori imenovani naslov. 241

'nserirajte v „Slovenca“

Stanovanja

Sprejem gospodično kot **sostanovalko**

z vsjo oskrbo za ceno 600 Din mes. Naslov v upravi lista pod št. 258.

Vrtnar

se da v najem na prometnem kraju v okolici Ljubljane. Cenj. ponudbe upravi pod Kavcija 33.000.

Lokal

ugoden za trgovino ali obrt v Spodnji Šiški, Celovška cesta 42, se odda v najem. Vpraša se v pisarni Josipa Vodnika, istotam. 226

Kdo proda?

Razpisujemo dobavo 130 kub. metrov **jamskega lesa**

Ponudbe je vložiti do 21. t. m. Več se izve pri Direkciji državnega rudnika Zabukovca p. Griže.

Kdo kupi?

Prodajam kočijo, motor 6 HP, dinamo, telefon, stružnico. Naslov v upravi pod šte. 256.

Čidova moka Din 5—

koruzni zdrob „3-50“

Prvovrstni izdelki od 25 kg naore pošilja

PAVEL SEDEJ, Javornik

metni mlm. — Gorenjsko.

Na najprometnejši točki se prodaja

delikatesna trg. z vinotočem

Naslov v upravi pod 220.

VSAK PETEK

namočena polenovka pri »BOBENČKU«, Sv. Petra cesta 15. Toči se prvovrstni beli in rdeči Bizeljec ter dolenski črnina 9763

Suha in lepa

drva

naprodaj na drobno ali na debelo. — Bokalce pri Ljubljani. 189

20 vagonov suhih

bukovih drv

takoj naprodaj. Prijatelj Ivan, Novo mesto 290.

Polenovka

namočena, najboljša, se dobi pri L. Buzzolini, Linčarjeva ulica. 251

Nasla obrt

šivilja

za perilo in navadne damske obleke, se priporoča na dom. Naslov na upravo Slov. Maribor.

Motvoz (špa) najcenejše direktno v tovarni. Mehanična vrvarna šinkovec, Grosuplje. 10245

PERJE

kokoške, purje, gosje in račje po najnižji ceni in vsaki množini dobavlja trdka

E. VAJDA, Čakovec Metimurje.

Stavbno podjetje

ALBERTO & drugovi

družba z o. z.

Maribor, Koroševa ul.

Družba »Ilirija«

Premog - drva - koks - oglje.

Dunajska cesta 46, poleg Iv Zakotnika Tel 2820

Železnato vino

lekarnarja dr. G. Piccolija v Ljubljani krepla oslabele, malokrvne odrasle in otroke.

Pohištvo!

Krasne in najcenejše **jedilnice, spalnice** v najmodernejših formah nudijo

po izredno nizkih cenah

tovarna pohištva

A. Amann, Tržič.

zaloga

Ljubljana,

Dvorni trg

Za vsak izdelek iz zaloge ali naročilo

3 letno jamstvo.

Pšenično moko

najboljše moko nudimo, neje večetrgovina čista in mletih izdelkov

A. VOLK, Ljubljana

Resljeva cesta št. 24

Zapustila nas je v težki bolesi in žalosti naša nad vse ljubljena in nepozabna mati, tašča, stara mati, prababica in teta, gospa

Kristina Hudovernig roj. Paulitsch
hišna posestnica

ki je previdena s tolažili sv. vere po težki bolesi, v 85. letu svoje starosti, Bogu vdano preminula.

Pogreb predrage pokojnice se vrši v četrtek, dne 12. januarja 1928 ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Kolodvorska ul. št. 23, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v soboto, dne 14. januarja 1928 ob 9 zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanenja v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 11. januarja 1928.

Josip Hudovernig,

sin.

Marija Schiffer in Kristina Moro,

hčeri.

Jeannette Hudovernig roj. Luckman,

sinova.

Vsi vnuki in pravnuki.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Ahasver:

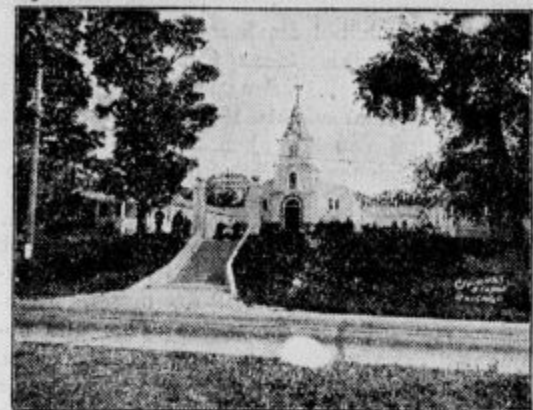
Hands across the sea! -- Preko morja si podajmo roke!

New York City, decembra 1927

Vse je tiho . . .

Zdi se mi, da je že čas! Ta naš molk je sramota na obe strani.

Toliko se je že pisalo o potrebi ožjih stikov med nami tu v Ameriki in med Vami v stari domovini, do dejanj še ni prišlo. Mi

Cerkev in samostan oo. frančiškanov v Lemontu

tu tožimo: »Domovina nas je pozabila, nas sploh ne razume več!« Vi tam pravite: »Iz oči iz srca! Dobro se jim godi, pa pozabljajo in se izneverjajo: veri, jeziku, narodu!...«

Pred vojko so bili stiki med nami bolj živi. Svetovna vojna jih je nasilno pretrgala. Nato je spet vzplamtel gorko domoljub, e tukajšnjih izseljencev, ki so položili znatne žrtve na oltar matere. A so prišla presenečenja. Tu ni bilo nikogar, ki bi jih narodu obrazložil, tam ste se zvijali v porodnih bolečinah nove Jugoslavije. Pa je polagoma spet vse umolknilo . . .

Lani so prišli čikaški romarji. Iskreno smo se jih razveselili in jih priščno sprejeli. Potrudili smo se jim tudi razkazati, kaj smo in kaj imamo. Nato so spet odšli. Tam so obelodanili svoje vtise in s čopičem navdušenja naslikali nekaj potez svetovnega kolesa U. S. A. in našega človeka kot je tu v — praznik in na slavnostih. Niso pa mogli z njim na delavnice in rove in na farne, v tovarne in delavnice. Izročili so vam še naše res srčno občutljene pozdrave, pa smo spet umolknil, vsi.

Ko je vendar naš molk — neodpusten narodnostni greh! Ko smo tako majhen narod in je škoda vsakega drobca, ki se izgubi. Ko vas mi tako rabimo v našem poslednjem boju za naš narodni značaj na prosvetnem in drugih poljih. A vi nas še bolj! Kol ko bi se ravno vaša mlada država lahko naučila tu, kjer je izkušnja in največji napredek. Ko smo vsi skupaj tako malo znani v svetu, da navadno še našega imena ne poznajo!

Kje so tu vaša in naša društva, vaše Matice in Zveze, naše Jednote, vaša univerza, vaš politični in kulturni reprezentančni svet, ki bi pred svetom zares predstavljali ves naš narod, ta narod sami v celoti poznali in ga branili?

Zakaj sami se že več med seboj ne poznamo, zrahljane so vez med udi ene matere, vsak živi svoje življenje ali pa umira . . .

Pridite se k nam učiti -- nas bodrit!

Pa sem se vrnil včeraj po daljših potovanjih križem Združenih držav spet v svetovno prestolico New York. Na mizi pošta in kupi časopisov od »preko«. Seveda sem najprvo poiskal ljubljanskega »Slovenca«, lepo po vrsti številko za številko, da mi je jasnejši razvoj dogodkov doma. v 245. števi. »Slovenec« je na 3. strani razprl naslov »Med našimi izseljenci«. Govor je o vseh naših izseljencih po celem svetu. Samo trije kratki članki, ki pa mnogo povedo. Vsi pa izzvene v isto tožbo

in poslanico: Slovenci v tujini »s strahom in trepetom gledajo v bodočnost. Brez učiteljev, brez domačih duhovnikov so. Domovina nima toliko idealnih ljudi, da bi se žrtvovali zanje... Domovina, ne pozabi svojih sinov, ki so raztreseni po celi Evropi!«

O severoameriških izseljencih piše gosp. Fran Miklavčič (bivši kozularni uradnik v U. S. A. in Avstraliji), da so naravnost vzorno organizirani. Vendar pa tudi točno pove: »Amerikanci smatrajo Italijane in Slovane, t. j. priselence iz južne in vzhodne Evrope za manj vredna ljudstva... ter so jim vsled tega tudi zaprli pot v Združene države... Amerikanizacija in anglicizacija hitro napreduje in glavna naloga bližnje bodočnosti bo morala najti sredstva in pota, kako bi kljub vsem tem oviram mogli vzdrževati kar najože stike z našimi ameriškim rojaki v narodnem, kulturnem in gospodarskem oziru. Jugoslavija je zlasti po nekaterih pasivnih pokrajinah naravnost navezana na pošiljanje naših ameriških in drugih prekomorskih izseljencev, mi pa jim moramo nekako kompenzacijo nuditi v kulturnih dobrinah ter jim iti v vsakem oziru na roko, tako da jim bo stara domovina svetel ideal na obzorju njihovega duševnega življenja.«

Gosp. V. Tomc pa kliče po zopetnem življenju prepotrebne »Rafaelove družbe«. Ona naj bo nekaka centrala posredovalnica, ki naj vzdržuje zvezo med izseljenci in domovino. Rafaelova družba je sicer mednarodna družba, ki ima podružnice v vseh večjih mestih celega sveta, Slovensko-hrvatska sekcija, ki se bo organizirala po vseh oblastvih Slovenije in Hrvatske, bo skrbela, »da ne postanejo naši izseljenci v tujini za domovino izgubljeni; skrbela bo za duševni blagor naših izseljencev, skrbela za osnivanje slovenskih šol v tujini, izdajala poučne knjige, prirejala poučna predavanja in zborovanja in dajala odhajajočim primerne spremljevalce.« Ker je država ostala zgolj pri obljubah in o kakem resnem delu gotovih izseljenških komisarijev ni slišati, mora narod poseči po samopomoči. Program Rafaelove družbe je precej obsežen in zares lep. Toda takoj nam vstaja vprašanje: Kje bo pa družba našla gmočnih sredstev, da svoj program vsaj deloma uresniči?

»Skrb za izseljence je važno versko, narodno in gospodarsko vprašanje, katerega se mora vsak zavedni Slovenec oprijeti.« Predvsem pa država sama! Izseljenško vprašanje potrebuje temeljite revizije. Doslej se je včasih delalo in postopalo z metodami, ki so nam naravnost v sramoto. Če država nima sama smisla ali sredstev, zakaj ne bi vsaj uspešno podpirala dela privatnih organizacij in dru-

štev? V teh so včasih skriti ogromni zakladi požrtvovalnosti in uspešnega dela, ki jih mrzli državni aparat ne pozna, in noben denar ne poplača.

Kar se tiče nas, ameriških Slovencev, tvorimo v izseljenškem vprašanju poglavje zase. Pri nas je že veliko storjenega. Versko

vprašanje je v velikem delu rešila naša vrta duhovščina, deloma ga še rešuje in z lepim uspehom. Na gospodarskem polju pa je pri nas še ne dvignjen kapital v izkušnjah in v — gotovini, ki bi ga mogla pametna in poštena gospodarska politika Jugoslavije prav lahko dvigniti v svoj veliki prid... O tem bi

Slovenci v Čikagu gredo k blagoslovitvi nove šole

se dale napisati cele knjige. V zameno pa nam je domovina na narodnostnem in kulturnem polju že danes velika dolžnica. Kar imamo, smo morali vse ustvariti sami iz sebe. Z domovino ni skupnosti vsaj v važnejših narodnih zadevah ne. Še manj pa v gospodarskih in političnih; prav malo v kulturnih.

Zakaj bi se zopet ne zblizali in si segli v roko za skupno delo na vseh poljih in v vseh zadevah kjer je le-to mogoče? Zakaj ne bi domovina (država, trgovski in obrtni krogi, višje šole, znanstvene in kulturne matice in zveze itd.) poslala vsako leto nekaj resnih, treznih ter ukažljivih izobražencev sem »preko«, proučevati naše velikopotezne gospodarske, trgovske, industrijske, tehnične in — zakaj tudi ne? — politične naprave in zaslove? Prav predvsem pa še naše državnopravne in politične razmere. Amerika je danes dežela tako največjega kapitala, kakor tudi najširše politične in osebne svobode. Naša javnost bi šla tem poslancem iz domovine gotovo v vsakem oziru na roko; v zameno pa bi nas s predavanji in poučnimi tečaji polagoma poučili o pravih razmerah v domovini in uravnovesili naša mnenja, ter nas navdušili za isto narodnostne in kulturne cilje, težnje in ideale.

In: zakaj ni že takoj mogoč ožji stik med našimi obojestranskimi kulturnimi društvi?

In ali res ni nič skupnega med vašimi in našimi ženskimi zvezami? Tu so naše vrle žene že večkrat načele to vprašanje, pa vedno — brez odmeva iz domovine... Zakaj? Ali vam je tam preko večno politiziranje in strankarstvo res izpodjedlo vse zdrave soka in zastrlo vsak širši razgled po svetu? Ali ni res nič več skupnega v nas, kar bi nas bratski združilo, blažilo naše boje, dvigalo v skupne rasti in napredek? In: zakaj ni sem vaših tovarnarjev, trgovcev, kmetov, da vidijo kaj je bil zmožen doseči z mirnim in vztrajnim delom trezni ameriški narod, ki je v svojem počelu vendar le konglomerat najrazličnejših in tudi nasprotujočih si narodnostnih sil, lastnosti, značajev, metod!

Zakaj ni sem vaših učiteljev in profesorjev, karitativnih in socialnih delavcev, da vidijo in proučijo, kako ameriški narod vzgaja sebe in svojo mladost ter blaži rane družabne in razredne neenakosti?

Med nami in — med vami prav tako — je še vedno gora grobih, povsem napačnih in neutemeljenih predsodkov iz preteklosti, ki bi bili že davno skopneli v nič, ko bi se vsaj majčkano bolj — med seboj spoznavali...

Začnimo!

Vse to sem spet razmišljal, kakor smo tolikokrat tožili tu rojaki med seboj. In sem sedel ter napisal te vrstice, ki naj bodo prve v — upam — daljši in redni vrsti kratkih informativnih črtic, bežnih fotografskih posnetkov o Združenih državah nasplošno in o tukajšnjih Slovencih posebej. O teh pa vam bo znal povedati veliko več in temeljiteje pionir katoliškega gibanja in čenikarstva zadnjega četrta stoletja med nami, p. Kazimir Zakrajšek, ki je sedaj med vami. Ali pa tolikim nepozabni dr. Hugo Bren iz svoje tudi bogate torbe izkušenj in doživetij!

Glavno pa je: Začnimo že enkrat! Pričnimo s spoznavanjem in navežimo medsebojnih stikov. Ostalo pride samo po sebi. Ne čakajmo na oficijelne kroge ali na državo. Slovenski narod ima že dovolj izkušenj; od pametnega mu je bilo, mu je moralo biti življenjsko-vodilno geslo: »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!« In mu je tudi! Še vse dobro v našem narodu je zraslo doslej iz naroda samega. Pa bo tudi naša skupnost, vzajemnost in enotnost vseh drolcev naroda, raztresenega po celem svetu! Mlada kri slovenske kulturnosti mora iz osrčja v vse, pa prav v vse žile in dele naroda, pa če še tako oddaljene!

Učenci in učenke slovenske šole v Clevelandu

entibus ossa sem se tolažil in ne brez vneme sem prebiral oglase in reklamo.

Večeri so dokaj prijetni. Prišli smo baš vsi premaženi iz menze. Vsak skoči urno v copate, peč zapalimo, da prijetno prasketa. V topli kot prenesemo mize, kolega kuhar pa pristavi vodo za trikrat prekuhano listje.

Najprej je še malo debate kliničnega programa. Janez z Bleda pa že tiči pri prehranjevalni in računa z nemi, hektometri in kalorijami. Ko je popisal celo polo s številkami, priraca k peči in nam pove, s kolikimi enotami so nas nakrmili v menzi — — —

Čaj je gotov. Vsak ga dobi odmerjeno količino, le kuhar ima pravico do velikega lonca. Starejšina nam prinese oguljene karte in kvartači zavzamejo svoja mesta. Z resnim obrazom pričakuje vsak, kakšne karte mu bo naklonila usoda.

Igra se prične.

Naprej, reče rezko Trnovčan in karte obrne na mizo, da si prižge cigareto.

Trojka, se oglasi prav počasi Lojze Anglič. S strokovnjaškim očesom gleda v talon, katere karte bi izbral in skozi moder oblak iz njegove fajfe sikne: Ležim!

Kolumb, ki je čakal samo še zadnje besede, napove: flek! In zadnji dim izsesa iz umirajočega čika...

Umazane karte padajo, a igra je kljub temu »fair«, za kar skrbi starešina.

Vsakokrat, ko zamahne težka pest s kako večjo cifro taroka, tedaj bolesto zastoka šibka miza.

Farbo gor, se oglasi Kolumb in dregne soseda.

Kako pa šmiraš, za klobuk si ga ne boš zataknil, se zadere drugi, kua pa čenčes — sikne kibic z drugega vogala. In zopet mora Trnovski Janez miriti razgrete kvartače.

Bleje po svoje kibicira. Kadar pa igra naš Roman, takrat je vedno halo. Karte dobiva take — pravijo »za bika ubit«, on pa igra vedno v svoji stari formi. »Škis ultimo« je njegova specialiteta.

Pozna je včasih ura, ko se odpravljamo v Morfejevo naročje — — —

Dva večera v tednu sta določena za korespondenco. Zopet copate, gorka peč in trikrat prekuhano listje. To pot so nam obrzi jasnejši kakor pri taroku.

Peresa drse po papirju...

Tople misli nam vstajajo iz duše in še toplejše besede čepa na peresu. Zunaj pa naletava sneg v debelih kosmih...

Izmed naše ožje družbe smo trije — kako bi dejal — oddani: druge izjeme, ki so še prosti, pišejo le domov in to takrat, kadar

fehtajo denar. Trije smo še, ki imamo smisel za sladke besede, lunine noči in tako dalje.

Kar je bilo na ženski še mičnega, ponavlja Kolumb, sem izgubil na kliniki, to je profit. In nič več ne piše nikamor.

Nam pa peresa drse po papirju...

Tu pa tam se čuje globok vzdih in koj se oglasi postrežljivi kolega, ali ne želi, da bi mu puščali kri.

Vse tiho spet — — —

Enemu se je zataknilo pero ali lepa misel in že se ponudi drugi z mrzlimi obkladki.

Ta je prejel, drugi kasneje gotov s svojim pismenim izdelkom. Prebere ga še enkrat od začetka do konca, postavi vejice in pike in priloži še par pomišljajev zaradi lepšega.

Pismo naj bo ogledalo duše, si misli vsak, ko popravi napake. Brž oslini kuverto in zalepi, da se ne bi ohladila vroča vsebina; kajti zunaj je mraz in sneg naletava v debelih kosmih...

Preko noči pa sprejmejo debele kirurške bukve vijolčne in roza parfumirane kuverte v svoje varstvo — — —

»O, da mi je še kaj lepšega povedati v teh težkih dneh...«

V sosednji sobi že tiplje naš Lojze po tipkah: Schumanova »Träumerei«. Končal je svoje štiri obligatne strani in še pod dojmom pisanja se je vsedel h klavirju. Raje bi hotel,

(Konec.)

Pravijo, da je tukaj tak zrak, da bi trske hrustali. Ze prvi dan smo na žalost morali potrditi to konstatacijo. In če bo šlo tako naprej, skoro ne bo treba kupiti našim dekletom »Punktröllerja«.

Doma smo si pripravili na brzo roko dober čaj, da si poplaknemo ameriansko zabelo, ki se nam je prišla po vseh kotih. Oni, ki nismo prej znali ceniti doma, smo se marsikaterikrat z globokim vzdihom spomnili njegovih dobrot.

S prvo pošto, ki smo jo tako željno pričakovali, je došel tudi slovenski časopis. Malo je manjkalo, da se nismo stegli zanj. Modri Lojze je predlagal, da ga razkosamo in si ga razdelimo. Janez iz Trnovega je dobil najboljše del — glavo časopisa s politiko, drugi pa strani po vrsti. Mene, ki sem prišel zadnji k delitvi, je doletela zadnja stran. Sero veni-

Budimpešti delalo vojna posojila hude skrbi

v Budimpešti, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Finančni minister Bud je podal na seji vladnih strank, ker je opozicija in tudi del vladnih strank vehementno napadla predlog o valorizaciji državnih in zasebnih predvojnih in vojnih dolgov, poročilo, da je na željo vladnih strank pripravljen, izločiti vsa vojna posojila iz tega vprašanja. Posledice tega koraka so se zlasti občutile na borzi, ko so vojna posojila neverjetno hitro poskočila in se v enem dnevu dvignila za 15 odstotkov.

„Anschluss“ je sentimentalni

Dunaj, 12. jan. (Tel. »Slov.«) V krogih pripadnikov avstrijske priključitve k Nemčiji je izzvala pravo senzacijo knjiga nemškega poslanca in Stresemannovega prijatelja Wernera Rheinbadena »Von Versailles zur Freiheit«, v kateri označuje kot glavno nalogo nemške politike zavarovanje Rena in vzhodne meje, do čim svari pred pretiranim sentimentalnim gibanjem »Anschlusa«. Slednji bi imel za Nemčijo le tedaj kak smisel, ako bi se Nemčija preuredila v militaristično državo.

Diplomatski sprejem pri Briandu

v Pariz, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Briand je sprejel danes eksekutivni komite panevropske lige, ki mu je bil predstavljen po poslancu Loucherju. Takoj nato je sprejel bivšega romunskega finančnega ministra Popovica, s katerim se je dalje časa razgovarjal o romunskem posojilu. V gotovih krogih se širi vest, da je romunska vlada nenadoma poklicala v Bukarešto pariškega poslanika Diamandija in da se ta ne bo več vrnil na svoje mesto. Odpoklican bo baje zato, da je navzlic lastnosti kot diplomatični zastopnik Romunije že sedaj objavil svoje memoare, v katerih je mnogo sporočil, ki bi morala ostati še tajnost.

Komunistom v Kini slaba prede

London, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Po poročilih iz Sanghaja je naslovil general Tšang-Kaišek na kitajske narodnjake Nankinga poziv, da je pripravljen sprejeti vrhovno poveljstvo nad narodno armado. Dalje obljublja, da bo osebno vodil boj proti severni Kitajski, podpiral osrednjo državno oblast in zatiral vsak pojav komunističnega gibanja.

Svojevrsna diplomacija

Rotterdam, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Na podlagi vesti tukajšnjih komunističnih listov bo mehiška vlada pridela evropskim zastopstvom posebne delavske atašeje, ki naj vzdržuje zvezo med mehiškim in evropskim delavstvom. Prvi tak uradnik je baje že odpotoval v Nemčijo.

Gre za nekaj deset milijonov mark . . .

v Pariz, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Višina škode pri stvarnih dobavah po uradnem poročilu finančnega ministrstva ni toliko, kakor se je prvotno mislilo, gre pa menda za nekaj 10 milijonov mark. Danes se objavi seznam 10 udeleženi družb in posameznikov, ki so zapleteni v škandal. V tej stvari se izvršila cela vrsta hišnih preiskav.

Avijatiki prelete malo antanto

v Praga, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Praški aeroklub je ravnokar odpisal romunskemu, poljskemu in jugoslovanskemu aeroklubu vabilo na okrožni polet okoli držav male antante in Poljske. Polet se bo vršil meseca junija.

Eksplodizija na motornem čolnu

v Hamburg, 12. jan. (Tel. »Slov.«) V pristanišču je sredi Labe eksplodiral danes motorni čoln, na kateri je bilo 90 pristaniških delavcev. Nastal je takoj požar na ladji. Delavci so takoj poskakali v vodo. Med njimi je 35 več ali manj težko ranjenih, dva pa se pogrešata.

Dr. Dino Segré aretiran

e Turin, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Snoči se je v Turinu razširila vest, da je bil aretiran dr. Dino Segré, znan pod psevdonimom Pittigrilli, kot avtor najrazličnejših lascivnih del. Aretacijo so izvršili miličniki. Popoldne je bil Pittigrilli odveden v zapor. Oblasti niso navedle vzroka aretacije.

Napihnjena afera

r Belgrad, 12. jan. (Brz. »Slov.«) Danes je bil v narodni skupščini aretiran Črnogorec Gjurčević, ker je bil osumljen, da je hotel izvršiti atentat na demokratskega poslanca Radovića. Izkazalo se je, da je ta sum neutemeljen. Gjurčevića so zaprli radi nedovoljenega nošenja orožja. Poslanec Radović je izjavil, da ni bilo nobene nevarnosti in se je na policiji zavzel, da aretiranega izpusti.

Stanje naših železnic

r Belgrad, 12. jan. (Brz. »Slov.«) Na današnji seji finančnega odbora se je razpravljalo o proračunu železniškega ministrstva. Železniški minister je v začetku seje podal obširen ekspozé. V njem je predvsem naglasil potrebo čim večjih kreditov. Naglasil je, da se bo moral poslužiti naknadnih kreditov, ker v proračunu določeni krediti posebno za delavce niso zadostni. Brez teh kreditov pa ni mogoče vzdržati prometa v polni meri.

Pomanjkanje potrebnih sredstev

Prvotno predloženi proračun železniškega ministrstva je bil za 1340 milijonov večji od lanskega. Če bi se bil ta proračun odobril, bi se s tem zadostilo vsem potrebam prometne politike. Tako pa se je proračun znatno znižal. Pod temi pogoji ni mogoče izvajati prometnega programa, če železniško ministrstvo ne bo dobilo posojila, katerega pričakuje. Predloženi proračun je samo 4 milijone večji od lanskega. Lanski proračun se je izkazal za nezadostnega. Železniško ministrstvo že od polletja živi z naknadnimi krediti, ki so dosedaj dosegli 159.000.000 Din.

V prihodnjem proračunskem letu se bo zgradilo 103 km normalnotirne, 55 km ozkotirne proge. Z ozirom na te potrebe je jasno, da predstavlja predloženi proračun najmanjše zahteve, ki se ne morejo več zmanjšati.

Popravila so nujno potrebna

Minister obširno govori o materialnih izdatkih. Naša železniška mreža je zelo zanemarjena. Ravnotako tudi vozni park. Veliko se mora napraviti, da se bo zadostilo potrebam gospodarske in prometne varnosti. Te potrebe so tako velike, da jim je nemogoče zadostiti s proračunskimi sredstvi. Zato se bo moralo najeti posojilo, ne samo za zgraditev železnic, marveč tudi za popravilo sedanje železniške mreže. Ta popravila se v enem letu ne morejo izvršiti. Za to je treba več let.

Tračnice in mostovi v slabem stanju

Zadnje leto železniško ministrstvo ni dobilo tračnic na račun reparacij, kakor prejšnja leta. Vendar se mu je posrečilo nabaviti 295 km tračnic na račun kupovne vsote za tobak, ki smo ga prodali Poljski in za katerega smo dobili 10.000.000 zlatih frankov. Od teh tračnic se je porabilo 120 km za popravilo proge Split — Sibenik — Knin. Popravljanje proge se bo končalo do poletja, ko se prične izletniška sezona. Ostali del tračnic se bo porabil za popravilo prog: Karlovec — Sušak, Belgrad — Vinkovci, Borovnica — Rakek. Ves naš tračniški material je potreben popravila. Ponekod so tračnice stare že 40 let. Pri tem stanju je varno potovanje zelo ogroženo. Ravnotako je treba popraviti kretnice in praže. Veliko mostov je v zelo slabem stanju in potrebni popravili, tako most čez Savo pri Zagrebu. Ministrstvo je izdelalo za vsa ta dela načrte, po katerih je za tekoče leto potrebno 300.000.000 Din.

Vagoni in lokomotive

V strojni službi se je ministru zadnje leto posrečilo povečati vagoni in lokomotivski park, in sicer s pomočjo reparacij. Tekoče finančno leto železniško ministrstvo žal ne participira na reparacijah. Ker se je od lani

Davidović za demokratsko koncentracijo in proti prečanski fronti

r Belgrad, 12. jan. (Brz. »Slov.«) Pod predsedstvom Ljube Davidovića je demokratski glavni odbor imel danes sejo, na kateri so referenti, ki so določeni za kongres, podali svoja stališča, ki jih bodo razvili na kongresu demokratske stranke.

Ljuba Davidović je najprej podal svoj referat o notranji politiki, ki ga bo imel na strankinem kongresu. Ugotovil je, da v državi še vedno ni popolnega in ravnopravnega izvajanja zakonov in da se zakoni ne spoštujejo tako, kakor bi se želelo in pričakovalo. Popolne zakonitosti še vedno ni. Zato zahteva, da se zakonitost čimprej in hitreje izvede, da se na to dela z vsemi močmi in da se mora izvajati največja strogost brez ozira na stranke. Zahteva, da se uradniki ne smejo pregrešiti proti zakonu. Dalje bo govoril v svojem referatu o gospodarski krizi. Kar se tiče čisto političnega dela njegovega referata, bo v njem naglasil potrebo koncentracije demokratskih elementov. Izjavil pa se bo proti prečanski fronti, češ, da je to napačna taktika.

Dr. Voja Marinković, ki danes ni bil navzoč na seji, bo podal poglede DS na zunanjo politiko. Njegovo poročilo bo splošnega značaja. Voja Veljković bo poročal o gospodarskem položaju in finančni politiki. Predvsem se bo dotaknil vladnega gospodarskega programa.

Nato so načeli govorniki posamezno druga vprašanja. Tako n. pr. je bivši poslanec Svetozar Gjorgjević načel vprašanje splošne denarne krize in prezadolženosti kmetov. Dr. Sečerov je predlagal, da naj

promet povečal za 10 odstotkov, se bo moral najti način za povečanje voznega parka.

Nova železniška delavnica v Kraljevem

Položaj železniških delavnic je nezadovoljiv. Ministrstvo je bilo radi tega prisiljeno, oddati stroje in vagoni v popravilo privatnim tvrdkam. To je seveda stalo veliko več, kakor če bi se izvršilo popravilo v državni reži. Radi tega dela železniški minister z vsemi silami, da se kapaciteta železniških delavnic zveča. V tem smislu se bodo razširile tudi pomožne delavnice v kurilnicah. Do konca tega leta bo gotova velika železniška delavnica v Kraljevem. Če se bo vse to železniškemu ministrstvu posrečilo, ne bo treba dajati vozov v popravilo zasebnim tvrdkam. Za strojno službo bo za to leto potrebno 200.000.000 Din.

Naš železniško-gradbeni program

Od l. 1919. do 1928. se je dogradilo 517 kilometrov normalno-, 109 km ozkotirnih železnic, v južni Srbiji pa 179 km 60 cm širokih. Po uredbi, ki jo je sprejel finančni odbor o graditvi železnic, se določa graditev železnic v dolžini 1772 km. Od tega se je že pričelo graditi 352 km. Za dolžino 504 km se je razpisala licitacija. Za druge linije se izdelujejo načrti. Za finansiranje tega gradbenega načrta je v prvi vrsti namenjeno Blairovo posojilo. Prvi obrok tega posojila se je emitiral lansko leto, izplačal pa se še ni. Ministrski svet pa je železniškemu ministru na račun predjuma odobril 362.000.000 Din za graditev železnic. Od te vsote je že porabil 163.940.000 dinarjev.

Po zakonu o Blairovem posojilu je Blairovo posojilo določeno za graditev jadranske proge na črti Belgrad — Višegrad — Jadran. Iz višjih državnih ozirov se je ta črta opustila. V finančnem odboru se je sprejela tozadevna odredba in bo potrebna revizija zakona o Blairovem posojilu. Jadranska proga se bo gradila po uredbi finančnega ministra na črti Belgrad — Kragujevac — Kosovska Mitrovica — Andrijevice — Kotor. Cim se bo sprejela tozadevna sprememba zakona o Blairovem posojilu, bo Blairova bančna skupina po že sklenjenem sporazumu takoj izplačala drugi obrok.

Nekateri blagovni tarifi se zvišajo, osebni pa znižajo

Za rečno in morsko plovbo je gotov načrt za zgraditev savskega in donavskega pristanišča v Belgradu. Krediti za morsko plovbo so nezadostni. Iz posojila, ki ga bomo dobili za morsko plovbo, je določenih 140 mil. dinarjev.

Dohodki železniškega ministrstva za leto 1927-28. so določena na 2556 milijonov. Deficit znaša 450 milijonov. Vzroki deficita so slaba izvozna sezona in tarifi. Ni res, da so naši tarifi previsoki. Nekateri blagovni tarifi so nizki, kakor v nobeni državi. Zato bo potrebno povišanje nekaterih tarifov. Tozadevni načrt je že predložen finančnemu odboru ministrov. Osebni tarifi se bodo znižali. Pri tem se bo zgubilo dva in pol milijona, s povišanjem pa se bo pridobilo 100 milijonov.

Nato so govorili dr. Zerjav (SDS), Čubrovič (zemljoradnik), Petejan (SPJ). Prihodnja seja bo jutri.

se dajo kmetom dolgoročna hipotekarna posojila. Država mora voditi določeno kmetijsko politiko.

Demokratski glavni odbor bo jutri nadaljeval debato in zavzel stališče k spremembi strankinih pravil, ki so se predložila kongresu.

Evviva Pribičević, evviva!

e Rim, 12. jan. (Tel. »Slov.«) Italijanski listi so danes priobčili na vidnem mestu Pribičevićev govor v finančnem odboru o razmerah v južni Srbiji. Govor je razširila poluradna agencija Stefani. Posnet je po belgrajski »Pravdi«. Značilnejši naslovi: Govor o zatiranju Makedoniji (>Corriere della Sera<), Srbski tirani v Makedoniji (>Popolo d'Italia<), Pribičević denuncira skandale jugoslovanske vlade (>Stampa<).

Državna pomoč gladujočim krajem

r Belgrad, 12. jan. (Brz. »Slov.«) Od 10—12 se je vršila v kmetijskem ministrstvu seja odbora ministrov za prehrano pasivnih krajev. Seji je predsedoval predsednik vlade Vukičević. Navzoči so bili ministri dr. Gosar, Stanković in Milosavljević. Razpravljali so o nujni pomoči pasivnim krajem. Vlada je sklenila, da se za prvi rok da 10.000.000 Din in da se ta vsota da na razpolago Rdečemu križu, ki bo izvedel tehnično razdelitev te podpore. Istotako se je Rdečemu križu prepustilo, da sam določi, kolikšne vsote se bodo razdelile na posamezne pokrajine. O teh sklepih odbora ministrov bo ministrski svet na prihodnji seji končnojavno sklepal.

Shodi SCS

V Kočevju se je vršil 10. t. m. kaj zanimiv shod. Zastopnik društva hišnih posestnikov je prejšnji dan imel sestanek radi § 69. fin. zakona in nameranih davčnih obremenjenj lastnih stanovanj. Vsled njegovih izvajanj je bilo mnogo razburjenja. Zato so se vsi gospodarski krogi po svojih organizacijah (trgovci, obrtniki in hišni posestniki) sestali takoj naslednji dan in zaprosili nar. poslanca g. Skulja za udeležbo. Slednji se je takoj odzval. V trinpolurnem zborovanju so se obravnavale posamezne točke prejšnjega dne. Smisel § 69., njegov postanek in razlog je g. poslanec prikazal v takem pomenu, da je bil soglasen zaključek, da se bo § 69. omilil po tem pravilniku, ker zunanje političen razlog je kaj tehten. Omiliti se mora tudi stilizacija samega zakonskega določila. Po poročilu o celotnem novem davčnem sistemu so zlasti obrtniki izražali svoje zadovoljstvo, a soglasno se je sprejela resolucija proti obdavčenju lastnih stanovanj hišnih posestnikov. Nato se je vnela debata o nameravanem zakonskem predlogu osemurnega delavnega časa, ki je pokazala zanimiva mnenja. Poslanec Skulj je nato poročal o velepomembni akciji, ki se namerava za ozemlje Dolenja vasi — Kočevje — Mozelj, regulacija voda od Oberha Rinže do Mozolja, kar bo predvsem korist mesta Kočevja, kjer že mnogo ozemlja prehaja v močvirje. Soglasno se je sprejela in pozdravila tozadevna akcija, ki je uspela že v toliko, da bodo podrobni načrti v kratkem izvršeni s krediti, ki jih je poslanec dobil pri centralni vladi. Načrte dobi snujoča se Vodna druga Dolenja vasi — Kočevje brezplačno. Na shodu so bili somišljeniki vseh strank in obeh narodnosti, ne izvemši socijalnih demokratov, ki so soglasno izjavili svojo zahvalo nar. posl. Skulju za njegovo skrb in delo v korist kočevskega okraja.

REDUKCIJA NA POŠTI.

K vašji včerajšnji notici pod tem naslovom bi bilo treba zaradi pravilnosti in pravičnosti to-le pripomniti:

Po nalogu poštnega ministra, boljše rešeno po pritisku finančnega ministra se mora v področju ljubljanskega poštnega ravateljstva res reducirati 10 odstotkov od skupnega števila ptt. osebja v Sloveniji. Ker pa poštni upravi v Sloveniji primanjkuje okrog 100 uslužbencev, je jasno, da bi ne smelo biti o kakšni redukciji niti govora. Če pa vzlje vsem prizadevanjem zastopnikov osebja in uprave zmagajo suhe številke odstotkov nad živo potrebo po dobrem funkcioniranju pošte, brzojava in telefona v Sloveniji, potem pridejo poleg dosluženihih uradnikov za redukcijo v poštah samo tiste mlajše moči, ki so za službo neporabne. Nikakor ni v nameri poštne uprave, odpušiti moči z 10, 15 in 20 leti službe in s kopico otrok. Pač pa tiste, ki niso sposobne, alj ki trajno bolehaajo. Z eno besedo tiste, ki poštni upravi samo množe število in jo finančno dvojno obremenjujejo, ne zaležejo ji pa nič.

S tem smo se približali zahtevi Vašega dopisnika, da naj se odpuste poročene uradnice. Lepa beseda je pravičnost, socialnost itd., toda naša država potrebuje v prvi vrsti dobro gospodarstvo. Slab gospodar je, kdor odpušča dobre delavce po vidiku njihovega privatnega razmerja (poročeni) na korist tistih nameščencev, ki so mu samo v breme, ki so nezanesljivi, ovira službi in uslužbencem. Kakšna pravičnost in socialnost je to, da morajo zaradi slabih ali večkrat odsotnih uslužbencev trpeti dobri uslužbenci, ki morajo zaradi njih garati za dva in kj zaradi onih ne pridejo do letnega odmora! Če se mora kaj izločiti, naj se izloči slabo. To je princip vsakega dobrega gospodarstva. Šele pri enakih minusih pridejo v prvi vrsti v poštev poročene uslužbenke.

Sicer pa danes ni na mestu prerekanje, kdo naj gre in kdo naj ostane. Neizpodbitno dejstvo je, da manjka slovenski poštni, brzojavni in telefonski upravi že od leta 1923. dalje okrog 100 uslužbencev. Zato se ukinja poštne vožnje, zato se ekspresne pošiljke ne dostavljajo, zato se ukinjajo dostave in nočne službe, zato je pri poštnih okencih cela procesija čakalcev itd. itd. Hic Rhodus, hic salta! — Če politične stranke, poslanski klubi, trgovska zbornica, pridobitni krogi in vsa slovenska javnost naj protestira proti vsaki redukciji poštnega brzojavnega in telefonskega osebja v Sloveniji. Zakaj drugače je splošen zastoj poštnega prometa v Sloveniji neizbežen. Takrat pa bodo pritožbe in pozivi na poštno upravo prekasni.

— Vi ste imeli vendar sijajno prakso na Konjskem brdu, kako da ste se sedaj sem preselili?

— Tam so mi žal vsi bolniki že pomrli.

Maribor

□ Seja širšega in ožjega odbora SLS za mesto Maribor se vrši v petek 13. januarja 1928 ob pol 8 zvečer v prostorih tajništva SLS, Koroška cesta 1. Ker je na dnevnem redu važna zadeva, prosimo zanesljive udeležbe vseh članov odbora SLS in naših zaupnikov. — Tajništvo SLS.

□ Nova porodnišnica v obratu. O slovesni blagoslovitvi in otvoritvi nove porodnišnice v Petrovem selu smo že poročali. V porodnišnici je že 11 mater, katere so spravili deloma iz ginekološkega oddelka splošne bolnišnice.

□ Nesreča v stanovanju. Lah Ana, žena državnega nameščenca je v svojem stanovanju tako nesrečno izpodrsnila, da si je pri padcu zlomila levo nogo. Prepeljana je bila v bolnišnico.

□ Tatovi koles pod ključem. Od letošnje jeseni naprej so bile po Mariboru in okolici tatvine koles na dnevnem redu. Ako je pustil kdo kolo le za trenutek pred trgovino, ni ga bilo več. Mariborska policija je dosegla, da gre za dobro organizirano tatinsko bando. Ukradeno kolo je romalo hitro iz roke v roko, da je bila sled za tatvino kmalu zbrisana. Dne 11. t. m. je aretirala policija nekega K., ki je bil obremenjen tudi nekak fakir in si je prebadal obraz z iglami, in J. R. iz Studenca. Istočasno kot policija je vtaknila studenska žandarmerija pod ključ J. P. A. V. S temi štirimi aretacijami je na varnem cela tatinska banda, ki je ogrožala skozi mesece kolesarje v Mariboru in okolici.

Celje

□ Ponovno opozarjamo p. n. celjske obrtnike in trgovce, da je samo še danes dopolne čas za naročilo inserata za reprezentančno celjsko število »Slovenca«, ki izide v nedeljo in ki se bo v Celju ter okolici razpečala v močno povečani nakladi.

□ Zaobljuba županov in obč. svetovalcev. Včeraj 12. januarja 1928 so bili povabljeni na celjsko okrajno glavarstvo novoizvoljeni župani in občinski svetovalci iz celjsko-vranskega okraja, da položijo predpisano zaobljubo. Gg. župani in občinski svetovalci so to pot imeli tudi prvokrat priliko spoznati se z novim okrajnim glavarjem g. dr. Hubadom. Po zaobljubi so bili polni hvale nad ljubeznivostjo in razumevanjem, s katerim jih je g. glavar sprejel. K zaobljubi so dospeli sledeči gg. župani s svojimi svetovalci: Orožim Franc, župan obč. Gomilsko, Rebou Jožef, župan obč. Teharje, Jezernik Franc, župan obč. Smartno v Rožni dolini, Sešek Andrej, župan obč. Svetina, Mesič Anton, župan obč. Polzela, Jelovšek Stanko, župan obč. Petrovče, Padar Ivan, župan obč. Nova cerkev, Zakonjšek Jernej, župan obč. Marija Reka, Hrovat Franc, župan obč. Sv. Lovrenc pod Prožinom, Antloga Andrej, župan obč. Gotovlje, Kožuh Josip, župan obč. Škofja vas, Jesenek Blaž, župan občine Dramlje. G. okrajni glavar je pri tej priliki opozoril občinske može na njihov važen položaj ter jim orisal nekatere najnujnejše naloge naših občin. Prosil jih je, da delajo vedno v sporazumu z oblastjo, na katero se naj pogosto tudi osebno obračajo. Razen dveh zadnjih so vsi gg. župani somišljeniki SLS.

□ Sezonski tatovi. Tudi tatovi imajo svojo sezono, kakor smučarji, drsaci, sankarji in drugi zimski otroci. Spravili so se na sanke. Zadnje dni je kar troje sank prišlo v roke novim gospodarjem, doslej še policiji neznanim. Anton

Prispevajte
v Fond za Akademijo
znanosti in umetnosti in za
Narodno Galerijo
v Ljubljani!

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Petek, 13. januarja: BOLJSI GOSPOD. Red C. Sobota, 14. januarja ob 15. uri: MNOGO HRUPA ZA NIC. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 15. januarja ob 15. uri: SNEGULČICA IN SKRATJE. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20. uri: UKROCENA TRMOGLAVKA. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Petek, 13. januarja: Zaprt. Sobota, 14. januarja: MADAME BUTTERFLY. Go-stujeta ga. Staller-Stotter in baritonist g. Neralič. Red A.

Nedelja, 15. januarja ob 15. uri: POLJSKA KRI. Opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. — Ob 20. uri: ZALJUBLJEN V TRI ORANJE. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Vsled obolenosti gospe Poličeve in g. Dre-novca (angina) odpade petkova operetna predstava »Orlov«. Gostovanje mariborskih gostov se preloži za prihodnjico.

Mariborsko gledališče

Petek, 13. januarja: Zaprt. Sobota, 14. januarja ob 20. uri: ŽIVIO TATOV. Ab. A. Kuponi.

Nedelja, 15. januarja ob 15. uri: MADAME BUTTERFLY. Znižane cene. Kuponi. — Ob 20. uri: ORLOV. Prvič.

Hercegovina strada

Z vseh strani Hercegovine, zlasti iz bileškega in ljubuškega okraja, prihajajo obupni glasovi na pomoč. O strahotni lakoti prihajajo mostarskemu oblastnemu odboru navidez ne-verjetne, toda na žalost resnične vesti. Ljudje po več tednov ne vidijo v svojih domovih kruha in so jim edina hrana razne korenine, od katerih dobe pogosto tako strašno zunanost, da so bolj podobni volkodlakom, kot ljudem. Ljudje so povsem podobni okostjem, nad njimi pa visi smrtna kosa, ki grozi, da jih vsak čas

pokosi kar na kupe, če jim čim preje ne pride pomoč. V samem ljubuškem okraju strada 11.900 oseb, slučajni umiranja za lakoto pa niso redki niti v najbogatejših hercegovinskih okra-jih. Oblastni odbor je podvzel vse mere za hitro pomoč stradajočim ter bo v ta namen na-kupil hrane pri trgovcih samih in poskrbel, da bi se ta razdelitev čim preje izvršila. Vendar pa na žalost sredstva oblastnega odbora v Mo-staru niso tolika, da bi se definitivno rešilo vprašanje pomoči stradajočim v Hercegovini.

Smrt pod vozom ledu

V torek je delavec Peter Furtner na Je-senicah vozil led. Imel je mladega plašljivega konja, kateri je že prejšnji dan skoraj povzro-čil nezgodo, ko je z gospodarjem vozil proti Kurji vasi. Ko je Kurtner privozil do mosta, ki pelje nad železniško progo pri klavnici nad Plavčem, se je konj prestrašil vlaka, ki je privozil spodaj po progi ter se splašil. Pri tem se je voz z ledom prevrnil na Furtnerja ter

ga dobesedno zmečkal. Stisnilo mu je prsni koš in srce, tako da je bil na mestu mrtve. Konju se ni ničesar pripetilo, dasi ga je teža voza potegnila za seboj po nasipu. Ko so ljudje prihiteli na pomoč, je bil konj obrnjen proti domu ter dal mirno prijeti. Furtnerja so prepeljali na dom svojega gospodarja, v če-trtek pa v mrtvašnico radi komisijonelne ugo-tovitve poškodbe.

Pet mrtvih radi sladkorja

Na otoku Iz nedaleč od Zadra se je pri-petil dogodek, ki ga v tamkajšnjih krajih še ne pomnijo. Tihotapci so ob treh zjutraj pre-peljali iz Zadra na Veliki Iz deset stotov slad-korja in nekaj tobaka. Finančni stražniki so zapazili tihotapce in en stražnik je prišel v čoln tihotapcev, da bi zaplenil vtihotapljeno blago. En tihotapec pa je nanj sprožil samo-kres in stražnik je padel mrtve v morje. Ko je drugi finančni stražnik to videl, je takoj streljal na dotičnega tihotapca in ga smrtno zadel. Tihotapci se tega niso prestrašili, mar-več je eden njih skočil na breg in ubil enega stražnika. Nočno streljanje je seveda povzro-čilo med prebivalstvom silno razburjenje. Nek

mornar naše mornarice je takoj, ko je slišal streljanje, hitel proti morju, da posreduje med tihotapci in finančnimi stražniki. Tihotapci so mislili, da je finančni stražnik, ustrelili so nanj in mornar se je mrtve zgrudil na lila. Ta mornar je bil v lzu zaročen z neko de-klico. Ko je ta zvedela za nesrečo svojega zaročenca, je skočila z drugega nadstropja svojega stanovanja. Zlomila si je pri tem eno roko in eno nogo ter dobila težke notranje poškodbe. Zdravniki so izgubili vsako upa-nje, da rešijo dekletu življenje. Tako je spo-pad končal s petimi človeškimi žrtvami in to radi desetih stotov sladkorja.

Sport

SK Ilirija — nogometna sekcija. Jutri v so-boto ob 18.30 se vrši v klubski sobi v kavarni »Ev-ropa« sestanek članstva nogometne sekcije, in sicer načelstva in vseh moštvev. Dnevni red: Razgovor o pomladanski sezoni, o pričetku treninga itd. Ob- enem kot uvod v trening predavanje. Članstvo se opozarja na važnost sestanka ter poziva k polno- številni in točni udeležbi. Obvestite se medsebojno! — Načelnik.

NEMSKI LAHKOATLETSKI REKORDI.

Tek.

100 m Körnig 10.4
200 m Körnig 21.4
300 m Dänker 34.5
400 m Büchner 48.2
800 m Peltzer 1:51.6
1000 m Peltzer 2:27.4
1500 m Peltzer 3:51
2000 m Walpert 5:34
3000 m Bedarff 8:44.5
5000 m Kohn 15:08
7500 m Petri 23:42.8
10.000 m Petri 32:00.6
15 km Bedarff 49:47.5
20 km Pürsten 1:07.51
25 km Pürsten 1:27.9
1 ura Bedarff 17:97.9 km
4×100 m 41.3 Sp. C. Charlottenburg
10×100 m 1:47 Berliner Sportklub
4×400 m 3:30.2 Deutscher Sportklub Berlin
4×800 8:00.9 Teutonia
4×1500 m 16:41 Teutonia
110 m lese Troßbach 14.9
200 m lese Troßbach 26.1
400 m lese Peltzer 58.8

Torej ni bilo priznано 4×100 m v 41 sek.

Hoja.

5000 m Müller 21:05.8
10 km Gunia 45:43.5
25 km Siewert 2:05:12.8
50 km Siewert 4:34:03
1 ura Gunia 18:00.9 km

Skoki.

Na daljavo z zaletom Dobermann 7.53 m
Na daljavo z mesta Selz 3.22 m
V višino z zaletom Pasemann 1.923 m

V višino z mesta Frey 1.49 (slabo)
Troskok Holz 14.99 m
Skok s palico Fricke 3.80 (slabo)

Meti.

Krogla 7¼ kg Brechenmacher 14.72 m
Krogla obojerno Brechenmacher 26.72 (14.72+12 m)
Kopje Schlokot 64.6 m
Kopje obojerno Lüdeke 103.26 m (62.14+41.12)
Diskos Hoffmeister 47.07 m
Diskos obojerno Hünchen 77.66 m (44.67+32.99)
Boljši uspehi, v inozemstvu doseženi so: 1000 metrov Peltzer 2:25.6; 2000 m Peltzer 5:32.3; 10 kilometrov Bedarff 31:56.4; poleg tega 100 yardov Houben 9.5.

Zenske tekme.

100 m Wittmann 12.4
200 m Wittmann 27.4
800 m Batschauer 2:23.7
1000 m Lingner 3:15
4×100 m Viktoria Magdeburg 49.9
10×100 m Sport Club Charlottenburg 2:10.4
80 lese Bredow 12.8
Skok na daljavo Gladitsch 5.6 m
Skok v višino Bonnetsmüller 1.525 m
Krogla 4 kg Lange 11.32 m
Kopje 800 gramov Hargus 37.575 m
Diskos 1½ kg Reuter 38.34 m

Gladitscheve skok na daljavo je boljši kot ofi-cielni svetovni rekord; zakaj ni priznan kot svetovni rekord, ne vemo.

Podružnica »Slovenskega planinskega dru-štva« v Mariboru naznanja, da je z 10. t. m. name-stila svojo pisarno v prostorih uradov »Zveze za tujski promet« (»Putnik«) Maribor, Aleksandrova cesta 35, telefon štev. 122, ter se od tega dne vršijo vsi društveni posli (plačevanje članarine, pristop novih članov itd.) v omenjeni pisarni.

Prireditel. Podružnica S. P. D. priredi svoj tradicionalno planinsko prireditel dne 1. februarja t. l. v dvorani pivovarne »Union«. Čisti dobiček je tudi tokrat namenjen zgradbi prepotrebne koče pri Ribniškem jezeru na Pohorju.

Šah

TARRASCH O ŠAHOVSKIH PRVENSTVENIH TEKMAH.

Tarrasch piše: »Svetovna šahovska zveza hoče v bodočnosti vse svetovne prvenstvene tekme sama urediti. Hoče one igravce, ki jih smatra za spo-sobne, postaviti proti svetovnemu prvaku, hoče tudi preskrbeti za tekmo potrebni denar in hoče vsa tekmovalna pravila sama določiti. Pri tem naj bo tekma omejena na gotovo število iger. Ta določba nas mora presenetiti. Še nikdar ni bila resna tekma in posebno še ne tekma za naslov svetovnega prvaka omejena na določeno število iger. To tudi mo- goče ni; sicer izgubi boj svoj odločilni značaj in postane igrokaz, ki ga nudita oba igravca svetu. Številne neodločene igre, ki sta jih igrala Capa-blanka in Aljeihin, se ne bodo nikdar več ponovile. Svetovna šahovska zveza naj bi rajši in v prvi vrsti za to skrbela, da svetovni prvak sploh ne onemogoči šahovske namene neverjetno visoka, kot je to delal Capablanka; temveč naj zveza skrbí za to, da mora svetovni prvak po zmernih pogojih sprejeti vsak poziv zadostno kvalificiranega igravca.«

Je šivalni stroj potreben
vsaki ženski, dvoma ni,
v stadijski loteriji
lahko vsaka ga dobi.

Novi telefonski naročniki v Ljubljani

Fridrih Aleksander	2833
Rudolf Rozman	2839
Združenje nar. železničarjev	2350
Sveče	2833
Andretto Vič	2785
Češko skladišče	2712
Stan, urad velesejma	2720
Vojna staza mun. sk. Zalog	2720
Vodnik	2767
Verlič Bleiweisova cesta	2774
Oblastni odbor	2626
Schuster	2649
Drž. poliklinika	2651
Gostilničarska zadruga	2675
Tome	2808
Stillinovič Obl. Ilir.	2825
Košena	2876
Cerar	2371
Gabrijel Erzin	2380
Rumpelj	2395
Reich	2654
Veletič	2708
Dr. Šavnik	2614
Tribuč	2606
Zavod za hig. zaščito dece	2924
Royal Ech. Assic.	2485
Bonač stanovanje	2876
Zavod za meteorologijo in geodezijo	2736
Narodna Galerija	2391
Cebin »Vehac«	2756
Dr. Berce	2877
Drž. hipotek. banka	2608
Arhitekt Zupan	2796
Dr. Kanski prej Elin	2888
Dr. Praunseis	2782
Pošta VII, Šiška	2486
Glavna carinarnica	2884
Načelnik XXXI. sekcije	2600
Uradniki XXXI. sekcije	2766
Brz. mojstri XXXI. sekcije	2900
Družba »Tehnac«	2580
Mestni magistrat, hišna centrala	2603
	2012
	2101
	2214
	2050
	2069
	2144
	2241
Jovanovič	2503
Dr. Kodre	2114
Zveza poštn. in tel. uslužbencev	2920
Dr. Marušič in Vovk	3001
Dr. Zalar	3003
Dr. Novak	3002
Jugoslav. strokovna zveza	2205
Peterca kolar	3005
Okr. urad za zavar. delavstva, ravnateljstvo	3101
Dr. Gosar	3051
Hrovat et Co.	2303
Jankole	3052
Oskar Löser ravn. Saturn.	3050
Leoninum sanatorij	3033
Prosvetna zveza	2608

Prireditve in društvene veselja

Ljubljana.

Šišenska prosveta. V nedeljo dne 15. jan. ob pol 8 zvečer bo v društveni dvorani vprizorjena krasna burka »Lumpacj vagabundo«, igrokaz v treh dejanjih. Kdor hoče dobiti prostora, naj si preskrbi vstopnico v predprodaji v nedeljo ob 9 in 11. Zve-čer se blagajna odpre ob 7. Vstopnina običajna. — V ponedeljek dne 16. jan. ob pol 8 zvečer se bo vršilo istotam velenjanimo skioptično predavanje o špiritizmu. Predavatelj bo g. prof. dr. Lambert Ehrlich.

Vič. V petek dne 13. jan. bo v Društvenem domu predavanje s skioptičnimi slikami. Predava p. dr. Hugo Bren: Preganjanje katoličanov v Ame-riki. Začetek ob pol 8 zvečer.

Ponovno vabimo vse člane Franč. prosvetnega društva v Ljubljani na zabavno prireditel, ki se vrši v nedeljo dne 15. jan. v mali dvorani hotela Union. Začetek ob pol 8.

Občni zbor Strok. in podpornega društva trg. in podjet. uslužbencev v Ljubljani se vrši 15. jan. ob 14. uri pop. Florjanska ulica 36. Vsi člani vab-ljeni.

Mestni delavci prirede v soboto dne 14. jan. svojo veselico in sicer v Mestnem domu. Začetek ob pol 8 zvečer. Točilo se bo vino iz Gradove kleti. Čisti dobiček je namenjen v dobrodelne svrhe.

Društvo drž. pisarniških uradnikov za Slove-nijo v Ljubljani ima dne 15. jan. 1928 ob 8 zjutraj v restavraciji Miklič v Kolodvorski ulici svoj redni letni občni zbor.

Maribor.

Udruženje rezervnih častnikov in bojnikov, podobor Maribor. Občni zbor v nedeljo dne 15. ja-

nuarja v dvorani hotela »Zamorec«, Gosposka uli-ca. Člani, ki žele nove železniške legitimacije, naj vrnejo stare žel. leg. v svrhu izmenjave najkasneje do 20. t. m. — Pododbor Maribor.

Ostali kraji.

Ljudski oder v St. Vidu nad Ljubljano pri-redi v nedeljo dne 15. januarja ob pol 4 pop. igro »Ben Hure«, dramatični igrokaz iz Kristovih časov v devetih slikah.

Devica Marija v Polju. V nedeljo dne 15. jan. gostuje na odru izobraževalnega društva Orel sv. Jakob, Ljubljana, s krasno klasično igro »Razboj-niki«, spisal F. Schiller. Vstopnice so v predpro-daji v prodajalni I. delavskega konsumnega dru-štva v Dev. Mar. v Polju.

St. Pavelska orlovska mladina ponovi na že-ljo občinstva v ned. dne 15. jan. t. l. ob 3 pop. v Društvenem domu v St. Pavlu zanimivo igro »Ve-leturista«. Po igri prosta zabava. Prijazno vabljeni. Bog živi!

Naše dljaštvo

»Borba«. Po božičnem prestanku se sestane-mo zopet danes v petek dne 13. jan. ob 8 zvečer v dvorani Akademskega doma. Govori p. dr. Ange-lik Tominec o zasebni lastnini. S tem sestankom nadaljujemo započeto delo.

Orel

Orliški krožek pri sv. Jakobu v Ljubljani vabi vse svoje članice in prijateljice ter vsa druga de-kleta, ki se zanimajo za lastno izobrazbo, k večer-nemu predavanju, ki se bo vršilo v petek 13. jan. ob osmih zvečer v društvenem lokalu, Sv. Florjana ulica 11, prtiličje (Serjakova hiša). Predavatelj dr. p. Roman Tominec.

Dnevne novice

KOLENDAR.

Petek, 13. januarja. Veronika, Hilarij, Vencij, Leoncij.

Dunajska vremenska napoved za 13. januar: Po večini jasno, ponekod ponoči zmrzovanje, podnevi pa višja temperatura.

ZGODOVINSKI DNEVI.

13. januarja: 1887. je umrl slovenski pisatelj profesor Franc Erjavec. — 1865. je umrl poljski pisatelj Josip Dzierzkowski. — 1905. so Japonci zasedli Port Artur. — 1915. je bil v Italiji silen potres. Več mest (Avezano, Celano, Pescia) skoraj popolnoma razdejanih. Človeških žrtev 23.000. — 1852. se je rodil belgijski kipar Lambeaux. — 1883. so se v Avstriji otvorile pošne hranilnice.

★ **Našim izseljencem v Franciji.** Izseljeniški odsek Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani, Stari trg 2-I. prosi tem potom vse one tovariše, rodbine in društva v Franciji, ki so sprejela zaprosene knjige in podpore od »Izseljeniškega odseka« JSZ, da naj nujno sporoče gori naznačenemu naslovu, če je vsa kdo zaprosene knjige in podpore prejel v redu. Izseljenikom sporočamo, da smo razposlali za božične praznike na vse nam označene naslove zaprosene knjige in podpore. Za slučaj, da kdo od izseljencev še potrebuje leposlovnih knjig ali revij, naj se obrne na gorenji naslov.

★ **Umrli je pretekli ponedeljek v Krškem g. Janez Golob,** bivši večletni župan, vstani tretjerednik, zaveden pristaš SLS, nepogljiv kremenit značaj, velik dobrotnik župne in samostanske cerkve. Daj mu Bog plačilo za vsa njegova dobra dela. — V Smartnem ob Paki je umrl g. Franc Pirtošek, gostilničar, vinski trgovec in posestnik, dobro znan posebno po svoji vinski trgovini po celi Gornjesavinski dolini. Trpel je dolga leta na mučni bolezni — jetiki. Pogreb bo danes dopoldne.

★ **Natečaj.** Društvo sv. Hieronima razpisuje do 15. aprila opoldne natečaj za skladbo maše v čast sv. Hieronima, zloženo na staroslovenski liturgijski tekst, ki je objavljen v »Katoliškem listu« 1928, broj 1. Nagradi sta dve: 3000 in 2000 Din. Natečaj se vrši radi proslave 60 letnice imenovanega društva.

★ **Slovensko umetniško društvo.** Na rednem običnem zboru Slovenskega umetniškega društva, ki se je vršil 6. t. m., je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik: Kos Tine, podpredsednik: Vidmar Nande, tajnik: Stiplovšek Fran. Društvo je lansko leto s sijajnim uspehom razstavilo v Pragi, v Berlinu, na Dunaju in v Novem Sadu. V tekočem letu priredi razven v Ljubljani tudi par razstav izven Slovenije.

POZOR!

Po 20. januarju izide:

DR. MIHAEL OPEKA:

MEMENTO HOMO

PETNAJST GOVOROV O MOLITVI, DELU IN MISLI NA SMRT

Opozarjamo na to publikacijo vnaprej, ker bodo govori o molitvi in misli na smrt dobro služili za versko pobudo zlasti v postnem času. Knjigo lahko naročite že sedaj, da vam jo kakor hitro bo na svetlem, takoj dopolnje založnica: **PRODAJALNA K.T.D. M. Ničmanova v Ljubljani**

da mi zaigra Beethovnov Turški marš ali ono »Was macht der Mayer«.

*

Sneg še vedno naletava na veselje smučarjev. Kmalu po kosilu vidiš dolge procesije proti bližnjemu travniku — fantje in »fantke«. Ne ločiš jim spola: le linija in hoja jih izda ali pa kadar se srebrno zasmejejo. Tam gori je življenje. Marsikateri in -katera pušča verne odtise in posnetke svoje zadnje partije v mehkem prahu...

Zaenkrat smo prišli samo zijala prodajat: a sklenili smo, da se pri prvi priliki sami poskusimo v beli umetnosti.

*

Ta prilika je prišla tudi zame.

Navezali so mi pod noge dilce in mi voščili srečo. Spustil sem se nizdol. Nekaj časa sem lovil ravnotežje, potem so popolnoma odpovedala statična centra v mojih možganih. Sesedel sem se in kljub vsemu prizadevanju se nisem mogel ustaviti; za menoj se je kadilo kot za avtomobilom po prašni cesti. Tam gori pa je bučal huronski smeh.

Ni bilo to »pika« (kakor pravijo naši smučarji), bil je dolg pomemben pomišljaj. Počasi sem se pobiral iz snega, sam pri sebi pa sem dejal, človek mora biti konsekvanten tudi v pikah in pomišljajih — od pismenega sloga do smučanja.

★ **Nov živinozdravnik v Slovenskih goricah.** Med. vet. dr. Egon Mezler se je naselil pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, kjer bo izvrševal stalno veterinarsko prakso.

★ **Knjižnicam v vednost.** Privlačna knjiga, od katere se čitatelj ne more ločiti, je dragocen zaklad vsake knjižnice. Takšna knjiga je izšla nedavno v založništvu Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani, Stari trg 2-I. Knjiga se imenuje »Žena z zaprtimi očmi« in stane vezana 27 Din, broširana pa 20 Din z poštino vred. Dobi se tudi za isto ceno v vseh knjigarnah v Sloveniji.

★ **Svarilo pred razpečevalci srečk.** Po mariborski oblasti se klati v zadnjem času več agentov, ki ponujajo neukim ljudem srečke. Eden od teh goljufov je dal več kmečkim ljudem mesto srečk navadne reklamne listke in pobral denar. Ko je imel denar, tudi srečk ni poslal. Na opisani način je nasledlo tem pretkanem v mariborski oblasti veliko ljudi in to iz revnejših slojev. Dobro in dobrodelne srečke kakor n. pr. Orlovski stadion v Ljubljani je težko dazpečati; čisto neznanim goljufom pa nasledajo naši podeželjski ljudje, ker verjamejo v zraznim besedam.

★ **Poprava mostu v Dravogradu.** V Dravogradu vodi preko Drave že star leseni most, katerega je treba vedno popravljati. Da bo za nekaj let mir pred neprestanimi popraviljanji, je določil oblastni odbor, da se bo začel ta stari dravogradski most popravljati začetkom spomladi. Dobava suhega macesnovega lesa za ta most je proračunana na 120 tisoč 742 Din. Licitacija za dobavo tega lesa bo 21. t. m. Most bo čisto popravljen in usposobljen za težki vozovni in avtomobilski promet v poletju 1928.

★ **Zagonezna smrt branjeve Katarine Dežman v Zagorici pri Bledu** pojasnjena. Dne 11. januarja 1928 zjutraj so našli 60 letno branjeve Katarino Dežman v Zagorici št. 67 pri Bledu v njenem stanovanju mrtvo. Ker so v veži našli sekiro, po sobi pa je bilo vse razmetano, so sumili, da je bil na Dežmanovi izvršen roparski umor. Orožništvo je nato obvestilo sodišče in zaprosilo ljubljansko policijo za tehnično pomoč; okoliščine mrtve branjeve je pa dotlej pustilo popolnoma nedotaknjeno in dobro zastraženo. — Pri lokalnem ogledu se je ugotovilo, da na trupu Dežmanove ni nobenih znakov nasilnosti ter tudi po drugih okoliščinah ni bilo soditi, da bi bilo oropano stanovanje. Včeraj popoldne smo dobili informacije z Bleda, da je sodna obdukcija dognala, da je Dežmanova umrla naravne smrti. — S tem je toraj odstranjen sum roparskega umora ter se bo prebivalstvo blejske okolice, ki je bil vsled vesti o roparskem umoru zelo vznemirjeno, zopet pomirilo.

★ **Slovenski učitelji v Zagrebu.** Jutri pridejo v Zagreb z brzovlakom slovenski učitelji na svoj koncert. Pevski zbor šteje 70 članov učiteljev in učiteljic. Slovenskim učiteljem pripravljajo zagrebški tovariši in zagrebška pevška društva zelo lep sprejem.

★ **Popravlil V včerajšnji številki našega lista** smo poročali v brzojavki o napadu na katoliške duhovnike v Betlehemu, ki so jim hoteli Grki preprečiti bogoslužje. Ker stoji tu večkrat »grkokatoliki«, bi se utegnili misliti, da so napadli katoličane njihovi sovorniki grškega obreda, kar pa ni res. Napadalci so bili grški pravoslavci, ki pa se sami imenujejo »katoliki«, svojega patriarha pa »katolikosa«.

★ **Megla povzročila železniško nesrečo.** V sredo zjutraj sta na postaji Borovo pri Vukovarju radi goste megle trčila skupaj dva tovorna vlaka. K sreči ni bilo človeških žrtev, materialna škoda pa je zelo velika. Radi nesreče je bil železniški promet več ur ustavljen.

Tak je bil moj prvi korak. Potolažil sem se z mislijo, da noben mojster ni padel z neba — tudi Badjura ne.

V drugič in tretjič je šlo boljše. Le noge, menim, so bile bolj v oblasti dilc, kot pa narobe. Šlo je po mili volji, kakor so hotele smuči in teren. Na koncu pa sem se še vedno sesedel. Skoro bi rekel, da se po tako dolgem »stavku« spodobi »pika« in je v Breznikovi slovnici pravilo za nje.

Tako z menoj, in nič boljše se niso pokazali drugi novinci. Bodrili smo drug drugega in ne brez uspeha. Proti koncu smo beležili vedno manj pik, kar nam je dajalo pogum in hrepenenje po večjem.

*

Velik dan je pri nas, ko ustoličijo novega rektorja. Spodobilo bi se in želeli bi bilo, smo dejali, da se ta slovesnost prenese tudi na pogrnjene mize akademske menze.

Kaj še!

Baš ta dan, ko smo prišli domov od kosila, so se nas začeli lotevati čudni občutki. »Vsekakor je kazalo in mnogotera znamenja so pričala,« da je izvor teh občutkov v kuhinji. Naš telesni zdravnik je na licu mesta ugotovil dejanski stan in napisal recept (mislim, da je bil precej podoben onemu, ki ga je izstavil za bolnega ščeneta v kupeju). Pripravil je vsakemu vrhano mero grenke piščice. Poščegetala nas je po goltancu in navse-

★ **Aretacija radi bolgarskih gramofonskih plošč.** Veliko senzacija je izzvala v Subotici preiskava, ki je bila izvršena v skladišču in trgovini gramofonov in gramofonskih plošč tvrdke Engel. Ta tvrdka je zastopnica velike gramofonske tovarne v Angliji. Kakor se je zvedelo, je policija iskala gramofonske plošče z bolgarskimi pesmimi. Tvrdka je imela večjo zalogo takih plošč, katere so kupovali trgovci iz Južne Srbije. Takih plošč so našli v skladišču 70. Lastnik tvrdke Julij Engel se zagovarja, da je te plošče dobil iz Londona in da so po vseh predpisih prišle v državo. Plošče je kupoval trgovec z gramofoni Pejmovič v Skoplju in še nekateri drugi. Tudi pri teh je bila izvršena preiskava ter so bili aretirani.

★ **Berač — ropar.** V Temerinu v Bački je kmetica Roza Girizda skupila za dva prašiča 1800 Din. Denar je spravila v omaro. Popoldne je šel njen mož z doma in žena je ostala sama doma. Proti 4. uri je prišel v hišo nek berač in prosil za dar. Žena je iskala v žepu drobiž, v tem hipu jo je pa berač zgrabil za vrat, jo vleknil v sobo in ji grozil z nožem. Zahteval je denar. Žena je vpila in mu obljubila ves denar, samo da jo pusti pri življenju. Dala je nato beraču 1800 Din, s čimer pa ta ni bil zadovoljen in je preiskal vso sobo. Ker je bilo iskanje brezuspešno, je udaril ženo s pestjo po glavi, da se je onesvestila, ter izginil. Orožniki, katerim je žena celo zadevo ovadila, iščejo sedaj roparja.

★ **Lep uspeh lova.** V Taraku pri Vrhu je tamkajšnje lovsko društvo priredilo velik lov, katerega se je udeležilo 24 lovcev. Ustrelili so 364 zajcev. Na lov je bil povabljen tudi ministrski predsednik Vukičević, ki je pa bil zadržan.

★ **Krvava borba radi pašnika.** V vasi Čisti pri Imotsku v Dalmaciji je prišlo do hudega prepira med kmeti in vaškimi gozdarji radi nekega pašnika. Deček Jure Cenon je pasel živino na livadi, za katero so gozdarji trdili, da je občinska in da je za pašo prepovedana. Kmetje so priskočili na pomoč dečku in trdili, da ta pašnik ni prepovedan. Tekom prepira je gozdar Marin Bračin ustrelil s puško kmeta Cenona, ki je bil na mestu mrtve.

★ **Cerkev so okradli.** V Primoštenu pri Sibeniku so neznani zločinci okradli tamkajšnjo cerkev. Ukradli so okoli 400 Din denarja in za 5000 Din raznih dragocenosti.

★ **S kropom se je polila.** V Zagrebu se je v kuhinji železničarske menze pri prenašanju večje posode vrele vode polila Slovenka Malčič Jere. Ko je nesla vodo, se je spodtaknila in padla. Vrela voda ji je povzročila na rokah težke opekline tako, da je morala takoj v bolnišnico.

★ **Megla tudi v Zagrebu.** V sredo se je razprostirala nad Zagrebom tako gosta megla, da se je komaj še videlo na deset korakov. Radi pregošte megle so imela vsa prometna vozila zjutraj skoro do 10. ure prižgane luči. Tramvaji pa so vozili ves dan s prižganimi lučmi.

★ **Grozna smrt štiriletnega otroka.** V Zagrebu se je pripetila v sredo strašna nesreča, ki je zahtevala življenje štiriinpolletnega otroka. Žena strojnega ključavničarja Franja Šestana je prala. Ko je kuhala perilo, se je za trenutek odstranila. Ko se je vrnila, je začula obupen krik svoje štiriinpolletne hčerke, ki se je v razposajenosti vsedla v umivalnik, poln vroče vode. Mati je hitro potegnila otroka iz nevarne kopelji ter ga naslednje jutro prinesla vsega opečenega na pregled zdravniku bolniškega zavarovalnega urada. Ta je odredil, da naj se otrok prenese v bolnišnico, toda tu ni bilo prostora zanj. Šele na ponovno zdravniško zahtevo je bolnišnica sprejela otroka, toda

Če ti tat kolo odpelje, saj to večkrat se zgodi, v stadijonski loteriji novo se kolo dobi.

zadnje tudi pošteno pomagala. Dober čaj in črn kruh z maslom je nadomestil sile, ki so šle po vsej proceduri v izgubo.

In terapija je bila gotova.

Ti presneto ustoličenje ti!

Rektorju gotovo ni bilo treba napisati recepta.

*

Le redko nam je dana prilika, da se moremo zbrati v veseli družbi ob čaši rujnega vinca.

Uprav predpustno razpoloženje (ali kako bi dejal) je v naši koloniji tedaj, ko nam pošlje dobri stric ali teta poleg običajnih naukov tudi par kovačev.

Kar najslavesneje praznujemo tak dan v kakem prijetnem kotičku predmestne gostilne in tedaj zopet zadoni iz mladih grl slovenska pesem in kreпка zdravica na čast onemu, ki je odrinil za slavno ceho.

Kaj za to, da drugi dan zbiramo tobak za vitko cigareto iz ugaslih čikov v pepelniku. Vsak dan pa res ne moreš, je spet refren tovariša Kolumba.

In rekel bi tako mimogrede — — — hm — — —, da bi si vzeli še ostali strici in tete k sreči; če se še niso do sedaj odločili poslati svoj obolus suhemu študentu v Innsbruck, da store to čimprej. Kar, dasi so povsod povodnji in poplave, je pri nas prava kraška suša. In v tem znamenju končam.

Lep pozdrav naši domovini.

Neverjetna pomoč pri britju.

Namajte si obraz s Nivea-cremo, uporabljajte milo še se po preteku dveh minut, nakar pričnite s britjem in prepirati se bodele, da dosežete s souporabo Nivea-creme mnogo boljše uspeh kot sicer, kajti občutljiva in razpokana koža Vas ne bo več nadlegovala.

Nivea-crema

bilo je že prepozno, kajti otrok je kmalu zatem v strašnih bolečinah umrl.

★ **Poižvedba.** Janez Centa iz Ljubljane je odšel leta 1910. v Ameriko in baje živel v Chicagu. Vendar od leta 1910. ni glasu o njem. Kdor bi kaj vedel o njem, naj sporoči proti odškodnini njegovemu bratu: Lojze Cent, Poljanska cesta 52, Ljubljana.

★ **Rudeč nos! Zakaj?** Pa še zatekel! Celi center obraza je deformiran! To napravi nahod! Pa ste si sami krivi! Ko bi bili pravčasno uporabljali »Forman«, bi Vam bilo pomagano. »Forman« takoj oprošča nosnice, otekline, glavobola in nadležno izločevanje sluznice taj preneha. Dobite ga za 10 Din za škatiho v vsaki lekarni in drogeriji, toda zahtevati morate jasno in določno »Forman«.

★ **Pri zaprtju, motenju prebave, gorečici, navalu krvi, glavobolu, splošnem slabopocutju** vzemi na tešče kozarec naravne »Franz-Josef-grenčice«. Po izkušnjah na klinikah za notranje bolezni je »Franz-Josef« voda zelo dobrodejno odvajalno sredstvo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ **Apetit-testenine in dvojno sladno** kavo zahtevajte v vsaki trgovini.

Usta ingrlo

so najlažji po., po katerem donajajo bolezensko kalt v naše telo. Proti preneti nalezljivi bolezni ustne dup-tine in s'ria vporabljajte okusne

ANACOT-PASTILE

DR. WANDER

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drugi imata nočno službo: Sušnik na Marjiniem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti.

© **XII. Prosvetni večer** se vrši danes ob 8 zvečer v beli dvorani Uniona. Vabljeni so zlasti pevski in glasbeni krogi. Predava g. dr. A. Dolinar o vzgoji in izobrazbi petja. Sodeluje kvartet pevskega društva »Ljubljane«.

© **Kdor se želi udeležiti tečaja za vzgojo** in oblikovanje glasu, naj se zgleda danes v pisarni Prosvetne zveze.

© **Nekaj o spiritizmu.** Po vojni je v nekatereh deželah Evrope zanimanje za spiritizem silno naraslo. Zakaj? Mnogim, ki so zgubili vero svoje mladosti, se je spiritizem zdel kot nova vera, po kateri lahko neposredno stopijo v stik z nevidnimi silami drugega sveta, predvsem z dušami umrlih, ki bi jim mogle odkriti zavese smrti. Vprašanje, ki je danes pereče, se glasi: je-li mogoče občevati z mrtvimi? Na to vprašanje bo odgovoril v nedeljo popoldne ob 5 v dvorani hotela Union na javnem predavanju o spiritizmu prof. dr. Lambert Ehrlich.

© **Umrli** je na Izanski cesti 15 gdč. Katarina Bahar, ki je bila več let predsednica Društva katoliških delavk in potem do sedaj gospodinja »Krekove prosvete«.

© **IV. Radio-večer »Prosvetne zveze«** se vrši v soboto, dne 14. t. m. ob pol 9. uri zvečer v dvorani Akademškega doma. Na sporedu so veseli sporedi iz Londona, Varšave, Dunaja in Rima. London daje poljudni koncert, Varšava lahko godbo in jazz, Dunaj »Lepo Heleno«, Rim pa Wertherja in Turandota. Po 10. uri sledi sprehod po Evropi, pri katerem se ustavimo pri oni postaji, ki bo dajala najlepšo zabavno glasbo. Predvajanje se vrši z ojačanim aparatom na 4 zvočnike, tako da je brezhiben prejem zasuigan. Vstopnice se dobe v pisarni P. Z. na Miklošičevi c. 5.

© **Zahvala.** Uslužbenci električne cestne železnice v Ljubljani se najtopleje zahvaljujejo gospodom darovalcem novoletnih daril.

© **Megla je izginila.** Dva dni je ležala nad Ljubljano neprodna megla. Včeraj popoldne pa je zasijalo nad Ljubljano solnce, toda ne za dolgo, kajti že ob 3 popoldne se je nebo zavilo v svojo običajno zimsko sivino. Vendar so Ljubljančani zadovoljni, da je neznosna megla minula, seveda, če se tekom prihodnjih dni zopet ne pojavi nad mestom, kar ni povsem izključeno.

© **Razne tatvine.** Zidarju Janezu Zajcu iz Smartnega ob Savi je neznan tat odpeljal na Hrvaškem trgu 1000 Din vredno kolo znamke »Rekod«. — Perici Frančiški Ferkov iz Spodnje Hrušice je neznan tat odnesel iz veže Kavčičeve pekarnice v Gradišču za 400 Din raznega perila. last gospe Terezije Modiceve, stanujoče v Janez Trdinovi ulici. — Trgovki Mariji Schubert je iz podstrešja njenega stanovanja neznan tat odnesel več trdovskih knjžic, vrednih 350 Din.

Borba ameriškega lovca z medvedom

Iz Cordove v državi Minnesota v Združenih državah se poroča, da so pripeljali v tamkajšnje bolnico nekega mladega lovca s težkimi ranami, katere mu je zadal neki medved; poleg tega mu je ena noga skoro popolnoma zgorela pod kolenom, dočim je druga težko opečena. Kljub vsemu temu se misli, da bo lovec ozdravel. Ko se je zavedel, je pripovedoval sledeč strašni doživljaj: Lovil je daleč proč od civilizacije v globokih pragozdih. Pretekli teden je bil nekega dne napaden od ogromnega medveda, kateri ga je strašno zmrcvaril. Lovcu je prihitel na pomoč njegov pes, katerega pa je razdraženi medved usmrtil s čeljustmi in šapami. Lovec je zgubil zavest. Ko se je zavedel, se je našel sredi ognja, o katerem misli, da ga je moral zažgati v poluzavesti. Z veliko težavo je pogasil svojo obleko in obezval rane in opekline. Celih 15 milj se je vlekel po snegu, dokler se ni nameril na nekega Indijanca, ki ga je prepeljal s sanmi s konjsko priprego do policijske postaje. Stražniki so ga odpeljali do Cordove, kjer je doma in ga predali v najbližjo bolnico.

Rodbinska tragedija v Rusiji

Marija Kovalčuk, ukrajinskega pokolenja, članica vaškega sovjeta v selu Kronstatki, okraj spaski vladivostoške gubernije, je bila delegirana na komunistični ženski kongres v Moskvo. Preprosti mož s tem ni bil zadovoljen, reči pa seveda ni smel nič, ker sedaj v Rusiji žene hlače nosijo. Ker je starih časov človek, je pa mislil, da bo žena po daljni poti prinesla iz kongresa domov vsaj kaj denarja. Spomnil se je, da se je v stari Rusiji, kjer se je sploh v marsikaterem oziru dobro živelo, zlasti ob priliki takih služenjih potovanja, česar so bili deležni tudi imovitejši kmeti kot člani zemskega sobranja, dalo na dijetah prav pošteno zaslužiti. Toda Marija se je vrnila domov brez rublja, bodisi da so sovjeti v tem oziru skopi, bodisi da je to priložilo porabila, da si za svoj trud na prosvetljenju ženstva tudi kaj privoščiti. Beseda je dala besedo — in v tem oziru ruski kmet, posebno, če je doma v Sibiriji, ni izbirljen — dokler ni sirovi mož pograbil sekuro in ženo na prav grd način razmesaril. Na to pa je šel in se sam obesil.

Skrivnostna žival

Neki nemški lovec je našel v svojem lovišču pri Jördenstorfu pri Meeklenburgu v Nemčiji v nekem velikem tolmunu popolnoma neznano žival. Izgleda kakor zmes med ogromnim ptičjim pajkom in velikim rakom, ni pa ne eno ne drugo. Truplo tega rjavorodečega unikuma je sproženo dolgo 25 cm, glava 8 cm, hrbet pa je 10 cm širok. Na ptičjega pajka spominja šest okoli 25 cm dolgih nog, kljub temu, da ima pajk osem nog; na morskoga raka pa dvojje ostrih nazobčanih škarij; na nobenega pa močne hrbtne bodice. Žival je bila odposlana v znanstveni zoologični inštitut v svrhu preiskave.

Novi lek proti raku. Profesor Ficher Walsels v Frankfurtu je poročal na zboru zdravnikov, da je na podlagi dolgoletnih študijev in poizkusov sestavil preparat iz zmesi kisika in ogljenove kisline z izvestnim barvilom, s katerim je zdravil in ozdravil 2000 miši, na katerih je bil umetno proizvel obolenje na raku na visoki stopnji. Pravi, da gre zdaj zgolj za primeno na človeka.

Liudsko prosvetno delo

Na zasedanju komisije za enotno usmeritev in program šolskega prosvetnega dela v naši državi, o čemer smo že obširno poročali, so se postavile tudi smernice za prosvetno delo med ljudstvom. Tozadevna resolucija se je formirala tako:

1. Uspešno izobraževanje naroda mora vršiti samo šola in zategadelj je treba posvetiti največjo pozornost ustanavljanju in spopolnjevanju čim večjega števila osnovnih in strokovnih šol in s tem v zvezi kar najbolj intenzivnemu organiziranju raznih prosvetno-strokovnih tečajev (kmetijskih, fiziško-higijenskih, gospodarskih i. dr.).

2. Z ozirom na zaostalo prosvetno stanje in kulturnosocialne potrebe današnjega časa je potrebno razširiti ljudsko izobraževalno delo tako, da se v čim večji meri izkoristi zasebna inicijativa in akcija, ki se kaže v znatni meri pri posameznikih kot tudi v raznih organizacijah.

3. Potrebno je, da obstoji v ministrstvu prosvete poseben oddelek za ljudsko prosvetljevanje, ki bo med ostalim delom posebej vodil evidenco o vsem delu privatne roke, to delo koordiniral medsebojno kakor tudi z delom državnih ustanov.

4. Dosedanje delo teh ustanov kakor tudi delo centrale, ki se je gibalo dosedaj v smeri odpravljanja nepismenosti, ustanavljanja knjižnic in otvarjanja gospodinskih tečajev je treba preusmeriti tako, da se v prvi vrsti spravi v zvezo delo iste smeri, ki se vrši pod raznimi ministristvi kot v kmetijskem, trgovsko-obrtnem, socialno-političnem, narodnogospodarskem, vojaško-mornariškem i. dr. Potem pa, da se uprava tega dela koncentrira v oddeku za ljudsko prosvetljevanje ministrstva prosvete.

5. Reforma dosedanjega dela za odpravo analfabetizma je treba izvesti tako, da se to delo čim bolj zveže z ostalim prosvetnovzgojnim delom (s predavanji, čitalnicami, knjižnicami, strokovnimi tečaji, telesnimi vajami, prireditvami, zabavami itd.), gledajoč na to, da se znanje branja in pisanja, pridobljeno v analfabetskih tečajih, razvije in izrabi za nadaljnje samostojno izobraževanje.

6. Dosedanje delo za ustanavljanje čitalnic in knjižnic je treba poživiti s pripravljanjem večjih in vnetih knjižničarjev, a oskrbovanje knjižnic je treba izvesti tako, da se posveti večja pažnja izbiri knjig ter da se dajo strokovnjakom v izdelovanje knjige za potrebe ljudstva, ki se bodo po primerni ceni

dajale knjižnicam in razdeljevale ljudstvu. Tudi o delovanju teh knjižnic in čitalnic je treba voditi evidenco in napraviti državno podporo odvisno od tega dela.

7. Posebna naloga ministrstva prosvete bi bila, da nabavlja sredstva in učila, potrebna za ljudsko izobraževanje, kot so projekcijski aparati, kinematografi, filmi i. dr. in da s temi sredstvi oskrbuje posamezne institucije ali jih posojuje, in v zvezi s tem je treba angažirati sposobne in spretno potovalne učitelje, ki bi s temi sredstvi delovali med ljudstvom.

8. Dosedanje delo za otvarjanje gospodinskih šol in tečajev, ki so se izkazali kot pripravno sredstvo ljudskega izobraževanja, je treba razširiti, koncentrirati in zvezati z ostalim delom, v tem smislu, da se šole v Novem Futogu kot tudi druge nižje gospodinske šole temeljito preusmerijo in da se odpira čim večje število tečajev po gotovem planu in programu. Za to vrsto dela je treba čim bolj pripraviti in navdušiti ljudske učitelje(ice) že na učiteljskih in razen tega je treba izbrane učitelje(ice) pošiljati na nadaljnje izobraževanje v inozemstvo, da se čim bolj usposobijo za to delo, a obenem naj se pošilja izbrana mladina na šolanje v zavode za to vrsto dela.

9. Vse delo za narodno prosveto je treba čim ožje zvezati z delom ljudskih osnovnih šol, ki naj postanejo zbirališča ne samo dece, temveč vsega ljudstva, in vrhu tega je treba težiti, da se z ustanavljanjem narodnih (ljudskih) domov s časom ustvarijo ustanove, v katerih se bo osredotočilo vse ljudsko prosvetno delo.

10. Treba je gledati, da se za ljudsko prosvetno delo zainteresirajo in angažirajo oblastne in srezke skupščine in odbori kot tudi občine.

11. Delu za narodno prosvetljevanje naj služijo tudi narodna gledališča tako, da poleg negovanja umetnosti po programu obdelujejo izbrana dela narodne in svetovne dramatike in osnujejo potujoče družbe za prosvetljevanje in umetniško izobraževanje ljudstva.

V narodnih domovih se bo tudi za to delo našlo najprikladnejše mesto.

12. Treba je upoštevati in izdatno podpirati — materijelno in moralno — prosvetno delo v vojaštvu in ga dovesti v sklad z delom ostalih prosvetnih faktorjev ter dajati tudi za to delo potrebno iniciativo iz oddelka za narodno prosveto.

Dr. L. Sušnik.

Vprašanje vzhoda in duhovna obnova zapada

Grof Soltykov misli, kakor je »Slovenec« že poročal, da more Rusijo rešiti le zapad (Ex occidente lux, Hochland, 1927). Škoda le, da je to tezo malo nesrečno razvil in da se je zamotal v razne enostranosti, ki jih ne bi bilo treba. Zato ni čudno, da se je pojavil proti članku tudi odpor, v Nemčiji in izven njenih mej, in uredništvo bo skušalo z novim člankom posredovati čitateljem zlato sredo. V dveh stvareh se Soltykov močno moti. Prvič v trditvi, da ruski narod ni samo areligiozen, temveč celo antireligiozen. Tu se pač pozna užaljenost aristokrata, ki ljudske duše še ne zna prav ceniti. Druga zmotja pa je, da vidi luč z zapada v anglikanski cerkvi. Po najnovejših angleških cerkvenih bojih bi tega gotovo ne zapisal.

Ce že išče luč z zapada, tudi kot pravoslaven ne bi smel prezreti katoliške cerkve. Ta je luč vseh luči.

Tega se dobro zavedajo nemški katoličani. Od leta do leta se pri njih tudi jači prepričanje, da vprašanje cerkvenega edinstva ni samo vprašanje Rusije, Vzhoda, temveč je tudi vprašanje duhovne obnove Zapada. To je lepo pokazalo zadnje zborovanje katoliških akademikov v Bratislavi (Breslau). Odlični član tega združenja dr. Ruster poroča, da se more uspeh tega zborovanja za cerkveno edinstvo meriti le z znanim uspehom akademskega zborovanja v Heidelbergu (l. 1922). Zanimivo je tudi, da so si bili zborovalci edini v misli, da je jedro ekleziologije nauk v mističnem telesu Kristusovem.

Ta tesna vez dela za versko-kulturno obnovo z delom za Vzhod kažejo tudi časopisi. Priznanja vredno mesto zavzema v tem oziru monakovska revija »Allgemeine Rundschau«. Omenjam samo obširno Guldernovo poročilo o Velehradu in oba članka dr. Rusterja. Uredništvo hoče v novem letu še bolj razširiti kul-

turni in cerkveni del in napoveduje na prvem mestu članke o zedinjenju vzhodnih kristjanov.

O tej tesni zvezi priča tudi mladinsko gibanje pri nas, v Nemčiji in drugod. Slovaški dijaški časopis »Rozvoj« je n. pr. v eni zadnjih števil to posebno poudaril. Na prvih dveh straneh je priobčil v izvirniku in v prevodu dr. Grivčeve pismo o ciril-metodijski ideji. Temu pismu sledi še prevod odlomka iz enega dr. Grivčevih člankov o sv. Cirilu in Metodu.

Ob tem versko-kulturnem ozadju dobi slovenski časopis »Kraljestvo božje« svoj pravi pomen. Dobro je, da se je tako srečno prilagodil našim razmeram. Pisan je namreč jako poljudno, da ga bo ljudstvo z zanimanjem čitalo. Obenem pa je stvaren in znanstveno osnovan. Zato bo tudi naša inteligenca dobila v tem časopisu dovolj pobude za versko-narodno, slovansko-katoliško kulturno delo. In to je za nas najvažnejše!

»Kraljestvo božje« lepo združuje delo za prenovitev v Kristusu z delom za cerkveno edinstvo, kaže vneto in pošteno katoliško delo za sveto edinstvo ter odkriva pravo religiozno lice naših vzhodnih ločenih bratov. Obenem pa nas opozarja na pereče vprašanje naše diaspore.

Dr. M. D.

* »Kraljestvo božje« izhaja šestkrat na leto. Naročnina 10 Din. Naroča se v Mariboru, Koroševa ulica 12.

Lucian Maria Skerjanc: 4 Klavierstücke

Štiri Skerjančeve klavirske skladbe je konec lanskega leta izdala edicija Gutmann (Wien-Leipzig). Hrvatska glasba je s Stolcerjem (Univ. Ed.) in Širolom (Frankfurt) že poprej prodila v svet, prav je, da si je mlada slovenska glasbena tvorba dobila mesto v razširjeni nemški ediciji. Za skladatelja je to priznanje, h kateremu se mu čestita, za Slovence sploh pa je velike koristi, če spozna svet, da so in da ima jo nekaj, kar lahko svetu pokažejo.

Skladbe so kratke, po dve strani dolge, le prva tri. Prva, Allegro agitato postavi tritakten tema s capriciozno razgibano linijo in sekstolno spremljavo nad kličima glasovoma; tema se obnovi in preoblikuje do Poco calmo, kjer dobi, v oktavah peljan nad predto akordiko drugačno lice. Končno se pa v Sostenuito pojavi še enkrat kakor v začetku in izzvani v presenetljiv konec. Podobne so ostale tri skladbe, Andante sostenuto, Grave in Andante molto con sentimento, le da so manj pregledno zgrajene; neko enoto daje vose rodna tematika. Skladbe so kljub predpisom tonovskih načinov samo še deloma v risu stare tonalitete in harmonike, še majhen korak od tod je v atonalno muziko. S svojo hitro menjavo ritma se odrekajo stari, enaki taktiki. Obdelava glasbenega telesa pa še ni stopila iz risa homofono-akordične obdelave in tudi, zlasti v prvi skladbi, poznoromantični kompoziciji še ni zabrisana.

Vsebinski in čustveno so stvari za Skerjancu značilno lirsko-erotičnega značaja, refleksija ni Skerjančeva polje, dramatično bo nemara še pokazal. Značilna je zanj bujna linija s pestro akordično spremljavo; Skerjančeva temata so intuitivni domisleki, ki se vtisnejo spominu.

Skladbe so nastale, kakor pričla letnica pri prvi l. 1925. Od njegovih prvih skladb (Pesmi, Mešan itd.) se ločijo po večji zrelosti, ostrosti izrazne karakteristike, učinkovitejši obdelavi, dasiravno glede isti umetniški individuizem iz vseh del enako — Skerjancu — lirski. Vendar je stilno smer teh skladb avtor, kakor sodim po zadnjeizvozanem kvartetu Zikovih, že deloma opustil in se oklenil ekspressionistične linearitete, celo politonije in napravil odločen korak napram dvanaestpoltoniki naprej in bo nemara kakor bi mu želel, kmalu v taboru realistov, v katerem bo zavrgel vse cene ne uslene efekte in kompičnost in postal strog arhitekt z najenostavnejšimi sredstvi.

Skladbe zahtevajo finočo prednašanja in so učinkovite; želel bi jim le takih koncev, ki zrastejo iz dela, ki marveč niso neorganski »pripravljeni« radi nesenzitivnega občutja, ki se z njimi v plastični liniji in organski stroge gradbe v vsej neromantični resnosti in nesentimentalni neizprosnosti. Bolje, da gre umetnik preko časa, kakor narobe in tako je škoda, da so skladbe šele sedaj objavljene.

V.

Sir H. Rider Haggard:

34

Kleopatra, egiptovska kraljica.

»Ej, mag — tisti Harmakis, ki je užugal gladijatorja? Sedaj se spominjam. Dobrodošel! Povej mi, gospod mag, ali more tvoja umetnost dati odgovor na te moje sanje? Res, kako čudna reč so sanje, ki zavijejo duha v temo in ga narede pokornega svoji volji! Odkod torej prihajajo te podobe strahu, ki se vzdignejo na obzorju duše podobno kakor mesec na poldanskem nebu? Kdo jim daje moč, da gredo tako življenju podobni iz soban spomina in postavijo kačoč na svoje rane sedanost nasproti preteklosti? Ali so kaki seli? Ali jim pol-smrt spanja daje oporo v naših možganih in tako razpletejo prerezano nit človeškega sorodstva? Sam Cezar je bil, ti povem, ki je pravkar stal ob moji strani in mi šepetal skozi ovito oblačilo svareče besede, ki so mi pa ušle iz spomina. Razreši mi to zagonečko, ti egiptovska sflinga* in jaz

* S to besedo je namignila na njegovo ime; Harmakis je bila namreč grška beseda za božanstvo sflinge, ki so mu Egiptjani rekli Horemkhu.

ti pokažem bolj rožnato pot do sreče, kakor jo morejo pokazati vse tvoje zvezde. Ti si mi prinesel to znamenje, sedaj razreši, kaj pomeni.

»V dobri uri prihajam, mogočna kraljica,« sem ji odgovoril, »kajti res sem nekoliko večje glede skrivnosti spanja, katero je, kakor si pravilno uganila, nekake stopnice, po katerih lahko oni, ki so odšli k Ozirisu, od časa do časa vstopijo pri vratih našega živega čuta in ponavljajo z znamenji in besedami, ki jih večji umrjoci lahko razrešijo, odmeve one dvorane resnice, ki je njihovo bivališče. Res, spanje so stopnice, po katerih seli bogov varuhov lahko pridejo v mnogih oblikah do duha, ki si ga izvolijo. Onim namreč, kraljica, ki imajo ključ do teh reči.

more blaznost naših sanj pokazati jasnejši namen in govoriti bolj gotovo kakor vsa igrana modrost našega bdečega življenja, ki je v resnici sen. Videla si velikega Cezarja v krvavih oblačilih in on je vrgel roke okoli kraljeviča Cezarijona ter ga peljal proč, Poslušaj sedaj, kaj je skrivnost tvojega privida. Sam Cezar je bil, ki si ga videla prihajati k tebi iz Ameritije v taki obleki, da je ni bilo mogoče zamenjati z drugo. Ko je objel svojega sina Cezarijona, je storil to v znamenje, da je nanj in samo nanj prešla vsa njegova veličina in njegova ljubezen. Ko ga je odpeljal proč, ga je peljal iz Egipta, da bi bil kronan na rimskem Kapitolu, da bi bil kronan kot rimski cesar in gospodar vseh zemlja. Kar se tiče ostalih tvojih sanj, ne vem ničesar povedati. Prikrto mi je.

Tako sem ji razrešil sanje, dasi so po mojih mislih imele hujši pomen. Ampak zlo prerokovati kraljem ni dobro.

Medtem je Kleopatra bila vstala, odvrгла tančico zoper komarje in sedla na rob ležišča; oči je imela uprte vame, prsti pa so se ji igrali z draguljastimi konci pasu.

»Resnica,« je vzklila, najboljši si vseh magov, zakaj vidiš mi v srce in izluščiš iz grobe lupine slabega znamenja skrito prijetnost!

Kleopatra je položila roki zadaj za glavo, se naslonila nazaj in me nekaj časa gledala z napol zaprtimi očmi.

»Daj, pokaži nam svojo magijo, Egiptčan,« je rekla. »Zunaj je še vroče in jaz sem se naveličala tistih hebrejskih poslanikov in njihovega govorjenja o Herodu in Jeruzalemu. Sovražim tistega Heroda, kakor bo kmalu čutil — in nočem videti danes tistih poslanikov, dasi bi prav rada preizkusila pri njih svojo hebrejščino. Kaj pa znaš? Ali nimaš nobene nove umetnije? Pri Serapisu! Ako znaš tako dobro čarovnije delati kakor znaš prerokovati, boš imel na dvoru dobro mesto s plačo in postranskim zasluž-

kom po vrhu, ako tvoja vzvišena duša ne zaničuje takega zaslužka.

»Veš,« sem odgovoril, »vse take umetnosti so stare; so pa nekatere oblike magije, ki se morajo poredko uporabljati in razumno in ki ti utegnejo biti nove, kraljica. Ali bi te bilo strah, ako bi se drznil narediti malo čarovnijo?«

»Jaz se ne bojim ničesar; kar naredi, čeprav najhujše. Pridi, Karmion, sedi poleg mene. Ampak čakaj, kje pa so vsa dekleta? Iras in Merira? Tudi one ljubijo magijo.«

»Rajši ne,« sem rekel; »čari ne delujejo dobro, ako je več ljudi zraven. Sedaj pa glej! Gledajoč ženski sem vrgel svojo palico na marmornata tla in nekaj zamrmral. Palica je nekoliko hipov ležala na tleh kakršna je bila; ko sem pa bil pri kraju z mrmanjem, se je začela počasi zvijati. Krivila se je, postavila pokonci in se gibala sama po sebi. Nato so se na njej pokazale luskinne in kmalu se je palica izpremenila v kačo, ki se je plazila in silno sikala.

»Fej te bodile je vzklila Kleopatra in tlesnila z rokami, »to, praviš, da je magija? Ej, to je že stara umetnija, ki jo zna izvršiti vsak zakotni čarovnik. Deset in desetkrat sem jo že bila videla.«

»Počakaj malo, kraljica,« sem ji odgovoril, »nisi še vsega videla.« Ko sem tako govoril, je bilo videti, kakor da se je kača razdelila na kosce in iz vsakega kosca je zrastle nova kača. A tudi te so se zopet razdelile in iz njihovih koscev so nastale zopet nove kače, tako da je bil malo časa velik del sobane — tako sta ženski namreč videli — kipeče morje samih kač, ki so se plazile, sikale in zvijale v klobčič. Nato sem naredil neko znamenje in kače so se zbrale okoli mene, se mi ovijale okoli telesa in udov, tako da sem bil — kakor je bilo videti — od nog do vratu na debelo ovit v sikajoče kače.

»Oj, grozno! Strašno!« je zavpila Karmion in skrila svoj obraz za krilom kraljice.

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

III

Gospodarstvo

V. S.:

Naša statistika zunanje trgovine

(Konec.)

V zadnji številki lanskih »Službenih Novin« je objavljen razpis generalne direkcije carin z navodili glede zbiranja statističnih podatkov naše zunanje trgovine. Razpis ni nič drugega, kot obširni rezime v letih 1924. do 1927 izdanih navodil s tem, da se spušta v razne detajle. Z koncem leta 1926. in v začetku leta 1927. je generalna direkcija carin odredila, da se statistični podatki imajo specializirati po carinarnicah; po načinu transporta blaga, t. j. ali je blago prišlo suhim, vodnim ali zračnim potom; in po važnejših predmetih, katere je treba posebno prijaviti. Na novo je uvedena samo razvrstitev naše specialne zunanje trgovine, in sicer tako, da se v bodoče ne bodo več objavljali samo podatki o uvozu, izvozu in priglavljenem prevozu, temveč se bo razlikovalo:

1. uvozno blago za neposredno uporabo; 2. izvozno blago iz prostega prometa; 3. neposredno prevozno blago (priglavljeni tranziti); 4. uvozno blago za predelavo, obdelavo, dodelavo in popravilo; 5. izvozno blago za obdelavo, dodelavo in popravilo (izvoz blaga za predelavo je prepovedan); 6. uvozno domače blago po izvršeni obdelavi, dodelavi in popravilu; 7. izvozno tuje blago po izvršeni predelavi, obdelavi, dodelavi in popravilu in 8. uvozno domače blago, ki se vrača iz inozemstva neprodano.

Star je tudi predpis, da se ima voditi posebna statistika o prometu blaga dvolastnikov, reparacijskega blaga in vojaškega materiala.

Efekt te detajlne specializacije je ogromna množina hišnih števk, kajti le lajik more trdit, da je s tem razpisom izvršena reorganizacija statistične službe. Generalna direkcija carin bi mnogo bolje storila, da je ostala pri desedanjem primitivnem stanju naše statistike zunanje trgovine in jo temeljito reorganizirala; šele po izvršeni reorganizaciji in po vidnih pozitivnih uspehih naj bi pristopila k delni specializaciji.

Kaj nam pomaga statistika specializirana po carinarnicah, ako je državna netočna, in je nimamo za posamezne pokrajine?

Generalna direkcija carin naj izda navodila o načinu dobivanja deklaracijske vrednosti v najbolj primitivnem slučaju, namreč pri uvozu, kjer se predloži faktura, a običajno prijevlja gola fakturna vrednost. To bi se doseglo z zahtevo, da deklarant napiše na fakturo klavzulo, da predstavlja v fakturi navedeni znesek deklaracijsko vrednost, t. j. kupno ceno z vsemi stroški do naše meje. Ako je v fakturi navedena samo kupna cena, naj pripiše stroške in prevzame za svoje navedbe zakonsko odgovornost.

Razpis vključuje detajlnosti ne določa postopka za poštno pošiljke, ki se na zahtevo strank pretaksirajo in za katere se je dosedaj vodila dvojna statistika. Tudi to je treba popraviti.

Nemško-ugoslovanska trgovina

V prvih devetih mesecih 1927 je Nemčija uvozila za 10.351 milijonov mark blaga (za 6.901 milijonov v prvih 9 mesecih 1926); uvoz iz Jugoslavije je znašal 56.5 napram 52.2 milijona mark.

Največ je Nemčija uvažala iz naše države: sirov baker (za 7.8 milijona mark), slive (7.2), žito (5.2), kože (4.0), les (3.8). V vsem letu 1926 pa so bili najvažnejši uvozni predmeti jajca (20.4), slive (9.8), meso (8.5), žito (3.9) in les (2.4). Zanimivo je povečanje uvoza lesa, kjer participira tudi Slovenija v znatni meri.

Izvozila pa je Nemčija k nam za 52 milijonov mark napram 58 milijonov v prvih 9 mesecih 1926. Največ je izvažala (v milijonih mark): tekstilije (9.9), od tega predivo (1.7), tkanine bomb. (3.6), volnene (3.0), železnina (8.5), od tega cevi, železo in jeklo (1), strojni deli, železn. material (7.5), barve in kemikalije (6.1); stroji razen električnih (5.8); kovinski izdelki (2.7), od tega iz bakra (1.9), električni predmeti (1.8), usnje in izdelki (1.7), papir (0.5).

Reparacijske dobave.

V prvih devetih mesecih 1927 so znašale stvarne reparacijske datjave Nemčije 403.4 milijona mark, t. j. 5.5% nemškega blagovnega izvoza. *Jugoslavija je prejela* teh stvarnih dobav za 28.65 milijona mark, t. j. ca. 390 milijonov dinarjev. Največ je Nemčija dobavljala železnine za 6.9 milijona mark, strojev (razen električnih) za 6.1 milijona, elektrotehničnih strojev in predmetov za 4.9 milijona ter pohištva in lesnih izdelkov za 2.4 milijona mark. Pripomniti je, da te reparacijske datjave niso vštete pri preje navedenih števkah o nemški zunanji trgovini.

* * *

Uradni dan okrajnega gremija trgovcev v Celju za člane v sodnem okraju Rogatec se vrši v ponedeljek, dne 16. januarja t. l., in sicer od pol 10—13 v Rogatecu v restavraciji hotela Sporn in od 14—17 v Rogatki Slatini v občinski posvetovalnici. Na tem uradnem dnevu namerava tajnik gremija članom predavati o posebnem sistemu administrativne organizacije v obratu malega trgovca, kar more vsakega zanimati, če ima le količjak interesa, da si olajša posle v trgovini. Radi tega se člani iz omenjenega sodnega okraja v njih lastnem interesu vabijo, da se postavljene institucije v čim izdatnejši meri poslužujejo. — Načelnstvo.

Konkurz je razglašen o imovini zapuščine po Mariji Karničnikovi, posestnici v Slovenjgradcu; roki 8. febr., 1. marca in 15. marca.

Odprava konkurza. Internacionalna kopališka družba v kralj. SHS s sedežem na Bledu (ker ni kritja za stroške postopanja); Franc Cerar, d. z. o. z. tovarna klobukov in slaničnikov v Domžalah, ker se je sklenila prisilna poravnava, Lovrene Jeza, posestnik in trgovec v Ančačah (ker so temu pritrili vsi upniki).

Občni zbor Tovarne za špirit in drože, d. d. v Račjem se vrši 31. jan. ob 11 v prostorih Ljublj. kred. v Mariboru (bilanca).

Bankarstvo. Januarska številka prinaša uvodni članek g. Kosierja o državnih dolgovih, katerih vsota je izražena na 56.346 milijonov Din brez nefundiranih dolgov, katerih iznos je neznan. Iz članka g. Varge o zadruštvu posnenamo, da je bilo koncem 1925. leta 3861 zadrug, od teh 2449 kreditnih, od tega v Sloveniji 789 (od teh 427 kreditnih), v Dalmaciji 307 (206), v Hrvaški 1150 (564), v Bosni in Hercegovini 311 (304), v Srbiji 1482 (735).

Državne finance. Izdatki v proračunskem letu 1926-1927 so znašali 11.383.6 milijona Din (proračun in naknadni krediti 12.821.8); dohodkov je bilo 11.388 milijonov (proračun in naknadni krediti 12.504 milijona Din).

Iz hrvaške lesne industrije. Na zadnjem izrednem običnem zboru Berger, d. d. za lesno industrijo, je bil izvoljen novi upravni odbor, ker je stari korporativno odstopil. Nov je prišel Milan Prpič; novi upravni svet je izraz novih večinskih delničarjev.

Borza

Dne 12. januarja 1928.

DENAR.

Zivahnost na deviznem tržišču traja dalje: promet je bil le malo manjši kakor včeraj. Privatna ponudba je slaba in je Narodna banka intervenirala v vseh devizah, le Newyork in Trst sta bila privatno blago. Tečaji so se le malo izpremenili: Berlin in Curih sta ostala neizpremenjena, Dunaj in Newyork sta neznatno nazadovala, London in Praga sta se okrepila za 5 par. Trst pa je popustil na 300.50. V Curihu je padel Madrid od 89.40 včeraj na 88.70 danes.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi 12. jan. 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 11. l.
Berlin	13.515—13.545		13.53	13.53
Curih	10.929—10.959		10.944	10.944
Dunaj	8.00 — 8.03		8.015	8.016
London	276.50—277.30		276.90	276.85
Newyork	56.66—56.86		56.76	56.78
Pariz	— —		—	—
Praga	164.05—168.45		164.45	168.40
Trst	299.00—301.50		300.40	301.00

Zagreb. Amsterdam 22.92—22.98, Berlin 13.515—13.515, Curih 10.929—10.959, Dunaj 8—8.03, London 276.50—277.30, Newyork 56.653—56.853, Praga 168.05—168.85, Trst 300—302.

Belgrad. Amsterdam 22.92—22.98, Berlin 13.515—13.545, Budimpešta 9.925—9.955, Curih 10.929—10.959, Dunaj 8—8.03, London 276.50—277.30, Newyork 56.68—56.88, Pariz 223—225, Praga 168.05—168.85, Trst 299.75—301.75.

Curih. Belgrad 9.13, Berlin 123.55, Budimpešta 90.60, Bukarešt 3.20, Dunaj 73.18, London 25.295, Newyork 519, Pariz 20.40, Praga 15.375, Trst 27.402, Sofija 3.76, Varšava 58.12, Madrid 88.70.

Trst. Belgrad 33.33—33.35, Curih 363—365.25, Dunaj 264—270, London 92.20—92.25, Newyork 18.89—18.90, Pariz 74.55—74.65.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.41, Kodanj 190, London 34.60, Milan 37.533, Newyork 709.30, Pariz 27.90, Varšava 79.55. Valute: dolarji 706.75, angleški funt 34.59, francoski frank 28.05, češkoslovaška krona 20.9975.

Praga. Devize: Lira 178.65, Belgrad 59.40, Pariz 132.66, London 164.50, Newyork 33.75.

Dinar: Newyork 176.25, Berlin 7.41, London 276.25.

VREDNOSTNI PAPIRI.

V Ljubljani je bilo zaključeno 7% invest. posojilo po 86. V Zagrebu se je vojna odškodnina zopet uvrstila; notirali je že začela za ultimo marca: 897—898.50. Med bančnimi papirji je večina papirjev ostala neizpremenjena kakor tudi med industrijskimi papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. zaklj. 86, Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 135 den., Kred. zavod 160 den., Vevče 135 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Šešir 125 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 85.75—86.25, agrari 52—53, vojna odškodnina 424—425.50, febr. 395, marec 397—398.50, Hrv. esk. 84.50—85, Hipo 57.50—58.50, Jugo 96—96.50, Prašedion 875, Ljubljanska kreditna 135—140, Sečerana 545, Drava 570 bl., Slavonija 12—14, Trbovlje 462—478, Vevče 134.

Belgrad. Narodna banka 5600—5775 (200), vojna odškodnina 426, 425.50 (1000), ult. jan. 421—427 (700), ult. febr. 394.50 (500), ult. marec 395, 396 (4900), Izvozna banka 1140, Trboveljska 455, 7% invest. posoj. 85.80—86, agrari 52.50—53.

Trst. Adria 198, Assicurazioni Generali 5175, Cosulich 186, Riunione adriatica 2420, Tripeovich 258, Split cement 245, Trž. Lloyd 685, Oceania 96.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 86.20, Hrv. esk. 10.15, Alpine 42.70, Leykam 11.55, Trbovlje 59.20, Kranjska industr. 43.50, Mundus 173.50, Slavonija 1.52.

BLAGO.

Ljubljana. L. s: Buk. nar. ostror. plohi I, II, 27—100 mm fko vag. nakl. post. 1 vag. po 700, tram. merk. 3-3—6-8 od 4 m po kupčevi noti, fko vag. meja 3 vag. po 280, zaklj. 4 vag. Tendence mirna.

Dež pridelki (vse samo ponudbe; slov. post. plač. 30 dni, dob. prompt., ml. tar.): Pšenica 78—79 kg 2% baška 350—352.50, jan. 352.50—357.50, sr. 347.50—350, slav. 345—347.50, moka 0 g vag. bl. fko Ljubljana plačilo po prejemu 500, oves baški zdrav rosetan 300, koroza baška stara 270, nav. vozn. 275, nova času prim. suha s kval. gar. 267.50, febr. 275, marec 280, april 285, maj 260; zaklj. —. Tendence čvrsta.

Novi Sad. Pšenica bač. 300—310, ban. 297.50—310, srem. 297.50—307.50, slav. 300—310, rž bač. 285—295, ječmen bač. in srem. 227—232.50, oves bač. in ban. 250—260, koroza bač. stara 227.50—232.50, bač. srem. in ban. 215—225, ban. in srem. za jan. 220—227.50, moka 0 g in gg 425—437.50, št. 2 405—415, št. 5 385—395, št. 6 317.50—325, št. 7 260—270, št. 8 200—207.50, fižol ban. in sr. 360—365. Promet: Na današnjem sestanku borze je bil zelo živahen promet, ki je znašal nad 50 vag. blaga. Nevarnost poplave se zdi zmanjšana.

Budimpešta (terminalska borza), 12. jan. Tendence čvrsta. Pšenica marec 31.46, 31.56, zaključek 31.54—31.56, maj 31.90, 32, zaklj. 32—32.02, oktober 29.06, 29.74, zaklj. 29.72—29.74, rž marec 30.54, 30.58, zaklj. 30.50—30.60, maj 30.50, okt. 24.64, 24.80, zaklj. 24.78—24.80, koroza maj 25.86—26, zaklj. 25.96—25.90.

Chicago (začetni tečaji), 12. jan. Pšenica, tendence vzdržana, marec 128.87, maj 130, julij 126, koroza, tendence komaj držana, marec 87.87, maj 91.12, julij 93, oves, tendence vzdržana, marec 53.87, rž, tendence vzdržana, marec 108.50, maj 109.

17letni zločinec na električnem stolu

V Columbusu v državi Ohio v Združenih državah je bil te dni usmrčen na električnem stolu 17letni mladenič Lloyd Hewit, ki je bil obsojen na smrt radi tega, ker je umoril s sekiro neko ženo in njenega otroka.

Prav do zadnjega časa je Hewit obdržal svojo hladnokrvnost. Ko ga je temničar privedel v usodno sobo eksekucije, je obsojenec mirno pogledal na stol, na katerem je imel v par trenutkih umreti. Bled se je pustil brez besede zvezati. Električni tok ga je ubil v treh sekundah.

Zločin, radi katerega je bil Hewit obsojen, je vzbudil v državi Ohio, v kateri so zakoni proti zločincem zelo ostri, veliko ogorčenje.

Neko nedeljo je bil Hewit pozvan na čaj od neke znane družine. Deček je užival popolno zaupanje te družine, toda slučaj je hotel, da tega dne ni bilo doma očeta. Hewita je sprejela gospa. Po pripovedovanju obsojenca je vse potekalo v najboljšem razpoloženju, ko se je mahoma gospa spomnila, da bi lahko poslušali radio-koncert.

»Ko sem slišal godbo«, je dejal Hewit, so me obšle čudne misli. Godba je prihajala iz neke koncertne dvorane. Neka pevka je pela pikantne pesmi. Ne vem, kaj se je tedaj dogodilo. Spominjam se samo, da sem mahoma prijel roko gospe, ki je sedela poleg mene. Odvrnila mi je z zaušnico.

Tedaj sem zgubil zavest. V nekem kotu

je ležala velika gorjača. Nezvestno sem zgrabil gorjačo in udaril gospo večkrat po glavi. V sobo je vstopila petletna hči moje žrtve, ki je, ko je videla, da tolčem njeno mater, pričela vpiti. Moja jeza je bila brezmejna. Z isto gorjačo sem navalil na dekletce. Nato sem zbežal.

Obe žrtvi sta bili malo kasneje najdeni težko poškodovani. Mladenič je bil takoj aretiran in policija ga je le z veliko težavo rešila, da ga množica, ki se je zbrala okoli hiše, ni linčala. Mladenič je ves čas, dokler je trajal proces in prav do svoje smrti, obdržal hladnokrvnost. V poslednjem času je nosil dolge lase in veliko brado »Hočem biti podoban Jezusu Kristusu!« je izjavil svojemu advokatu.

Ta zločin je tipičen primer vzgoje, kjer se premalo gleda na duhovno in нравstveno izobrazbo in se le preveč goji sport. Pogostni strašni zločini mladih Amerikancev so tudi posledica dobre situiranosti večine ameriških državljanov. V gonji za denarjem starši ne skrbijo dovolj za njihovo vzgojo in jih prepuščajo služabnikom in šoli, katere sistem pa ni dober, ter jim dovoljuje vse, kar si poželi. Pohlep po denarju zbujajo roparske nagone. Otroci se tudi kmalu vsega prenasitijo in vsled dolgočasia jim pričenejo po glavi rojiti zločinske misli in se čustva čisto izkvarijo. Vpoštevati je tudi uničenje živčevja po blazno-naglem življenju.

Grehi staršev se maščujejo na otrocih

19letni Ivan Skribeč iz Isaszeka na Madjarskem se je moral 11. t. m. zagovarjati pred sodiščem, ker je neke nedelje ponoči v zvezi z rodbinskim prepriom umoril svojega spečega očeta s sekiro.

Rodbinska tragedija se je odigrala takole: Umorjeni, 40letni tesarski mojster Ivan Skribeč, ki je svoječasno pred 21 leti tudi ubil svojega očeta, je ponovno zbudil pozornost sovaščanov z brutalnostjo do svoje rodbine. Ko se je napil do nezvesti, je tepel svojo ženo, sina in hčeri, katere je tudi redno zapodil iz hiše. Nesrečneži so navadno našli pribežališče v sosedni hiši. V nedeljo je prišlo ponovno do take scene in stari Ivan Skribeč je zapodil ženo in obe hčere iz hiše. 19letni sin Ivan je prišel ob 9 zvečer domov. Na cesti ga je čakala mati in ga je prosila, da bi šel z njo in se ne izpostavljal brutalnosti pijanega očeta. Fant je dejal nato materi, da bo že sam opravil to stvar. Nekaj minut pozneje je

slišala mati krik. Takoj nato se je prikazal sin mrliško bled na hišnih vratih in dejal: »Mati, lahko se vrneš domov, sem se ga že znebil.«

Mladi Skribeč se je sam predstavil policiji. Pripovedoval je, da je pijani oče navalil na njega s sekiro in ga hotel pobiti. Iztrgal mu je sekiro iz rok in ga z njo udaril po glavi. Udarec je bil smrten. Toda preiskava je dokazala, da ga je ubil s sekiro v spanju. Sekira se je nato zadržala v lobanjo, da je moral poklekati na mrliča, da jo je izvlekel.

Vaščane je umor tako razburil, da so ga hoteli linčati. Značilno je, da je bil tudi stari oče, katerega je zabodel morilčev oče s sekiro, brutalen človek. Takrat se je umorjeni srečno izrežal z majhno kaznijo, ker se je upoštevala njegova mladost in pa, da je ravnal v silobranu, kot olajševalno sredstvo. Pravdorek nad njegovim nesrečnim sinom še ni izrečen.

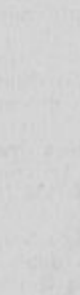
Usoda babjeka.

Aha, nekaj zame!

Za njo!

On ne odneha.

Pot mu lije s čela.

No, vendar na cilj!

—111—